Пралетарыі ўсіх краін, яднайцеся!
Камуністычная партыя (бальшавікоў) Беларусі

ЗВЯЗДА

ОРГАН ЦК КП(б) БЕЛАРУСІ, СОЎНАРКОМА І ПРЭЗІДЫУМА ВЯРХОЎНАГА СОВЕТА БССР

77 (7403) ПЯТНІЦА 27 красавіка 1945 г.

Цана 20 кап.

ЗАГАД

Вярхоўнага Галоўнакамандуючага

Камандуючаму войскамі 2-га Беларускага фронта Маршалу Совецкага Саюза РАКАСОЎСКАМУ
Начальніку штаба фронта генерал-палкоўніку БАГАЛЮБАВУ

Войскі 2-га БЕЛАРУСКАГА фронта фарсіравалі ўсходні і заходні ОДЭР на поўдні ад ШТЭЦІНА, прарвалі вельмі ўмацаваную абарону немцаў на заходнім беразе ОДЭРА і прасунуліся ўперад на 30 кілометраў.

У ходзе баёў войскі фронта авалодалі галоўным горадам Памераніі і буйным марскім портам—ШТЭЦІН, а таксама занялі гарады ГАРТЦ, ПЕНКУН, КАЗЕКАЎ, ШВЕДТ.

У баях пры прарыве абароны немцаў і авалоданні названымі гарадамі вызначыліся войскі генерал-палкоўніка БАТАВА, генерал-палкоўніка ПАПОВА, генерал-палкоўніка ГРЫШЫНА, генерал-лейтэнанта БАБКОВА, палкоўніка ПЕНЧЭЎСКАГА, генерал-лейтэнанта КІНОСЯНА, генерал-лейтэнанта ДРАТВІНА, генерал-лейтэнанта ЧАНЫШЭВА, генерал-лейтэнанта РАБЫШЭВА, генерал-маёра ЧУВАКОВА, генерал-лейтэнанта ЭРАСТАВА, генерал-лейтэнанта АЛЕКСЕЕВА, генерал-лейтэнанта СМІРНОВА, палкоўніка БЕЛЯЕВА, палкоўніка ТРУДАЛЮБАВА, палкоўніка МУРАТАВА, палкоўніка КАРПЕЛЮКА, генерал-маёра КІРСАНАВА, генерал-маёра ЦІМАФЕЕВА, генерал-маёра САЛАЎЁВА, палкоўніка КАЛАДЗЕ, палкоўніка ГОЛУБЕВА, палкоўніка ВАРОХІНА, генерал-маёра ГРЭБЕНІКА, генерал-маёра МАКАРАВА, генерал-маёра ТЭРЭМАВА, палкоўніка ВЕЛІЧКА, генерал-маёра БАРЫСАВА, генерал-маёра СКОРАБАГАТКІНА, генерал-маёра ДЖАНДЖГАВА, палкоўніка АФАНАСЬЕВА, палкоўніка ОГІЕНКА, палкоўніка ЕМЕЛЬЯНЕНКА, палкоўніка ЧЭТВЕРТУХІНА, палкоўніка ШЭПЕЛЬ, палкоўніка ГАРЫЧОВА, генерал-маёра ГУСЕВА; артылерысты генерал-палкоўніка артылерыі САКОЛЬСКАГА, генерал-лейтэнанта артылерыі ДЗЕГЦЯРОВА, генерал-маёра артылерыі КАРЗПІНА, генерал-лейтэнанта артылерыі МІХЕЛЬСОНА, генерал-лейтэнанта артылерыі БЕСКІНА, палкоўніка ЗАХАРАВА, палкоўніка ЛЕОНАВА, генерал-маёра артылерыі ПЕТРОВА, палкоўніка ДРОБКАВА, палкоўніка ОСТАНЬКОВІЧА, палкоўніка СУКАЧОВА, палкоўніка МАЛЯЎСКАГА, палкоўніка ДЗЕГЦЯРЭНКА, палкоўніка КУЛЯШОВА, падпалкоўніка ЦІХАНАВА, палкоўніка ВАСІЛЕНКА, палкоўніка РЫБКІНА, палкоўніка КУЛІЧУКА, палкоўніка АКІМУШКІНА, палкоўніка БАРМОЦІНА; танкісты генерал-лейтэнанта танкавых войск ЧЭРНЯЎСКАГА, генерал-маёра танкавых войск НОВАК, генерал-маёра танкавых войск ПЕТРУШЫНА, генерал-лейтэнанта танкавых войск ПАНОВА, генерал-маёра танкавых войск ШУЛЬГІНА, падпалкоўніка ПЕТРОВА, палкоўніка КАНАВАЛАВА, палкоўніка ІГОНІНА, падпалкоўніка СІЎКОВА, палкоўніка АНТОНАВА, падпалкоўніка ІГНАТАВА, падпалкоўніка РАЗУВАЛАВА, палкоўніка ЛОЖКІНА, падпалкоўніка КОЖЭМЯЧКА, палкоўніка СОКАЛАВА, маёра ГЕЛЮСА, маёра КАШКІНА, падпалкоўніка СІТКОВА, падпалкоўніка СЛАБАДЗЯНА, падпалкоўніка ШЭЎЧЭНКА, падпалкоўніка ПАВАРОВА; лётчыкі генерал-палкоўніка авіяцыі ВЕРШЫНІНА, генерал-маёра авіяцыі АЛЕКСЕЕВА, генерал-лейтэнанта авіяцыі БАЙДУКОВА, генерал-лейтэнанта авіяцыі АСІПЕНКА, генерал-маёра авіяцыі ФЁДАРАВА, палкоўніка ПУШКАРОВА, генерал-маёра авіяцыі ГЕЦЬМАНА, палкоўніка СМАЛАВІКА, палкоўніка КАЛУГІНА, палкоўніка ЦІХАМІРАВА, палкоўніка ГРЫШЧЭНКА, палкоўніка ВІНАГРАДАВА, палкоўніка ВУС, палкоўніка ОСІПАВА, палкоўніка ЯКУШЫНА, палкоўніка РЫБАКОВА, палкоўніка ВОЛКАВА, палкоўніка ПАКАЕВОГА, падпалкоўніка БАРДЗЕЕВА, палкоўніка ЦЮРЫНА, падпалкоўніка ЕЛІСЕЕВА; сапёры генерал-лейтэнанта інжынерных войск БЛАГАСЛАВАВА, генерал-маёра інжынерных войск ШВЫДКОЙ, генерал-маёра інжынерных войск ВІТВІНІНА, палкоўніка ТРЭЦЬЯКОВА, падпалкоўніка ГУЛЬЦЯЕВА, падпалкоўніка ПЕТРОВА, палкоўніка БАЛАНДЗІНА, падпалкоўніка ОРДАНОЎСКАГА, палкоўніка АНДРЭЕВА, палкоўніка ШЫЦІКАВА, палкоўніка ВІЗІРАВА, палкоўніка ВІНЬКОВА, палкоўніка ДАБЫЧЫНА, маёра САКСА, маёра ВОРАНАВА, маёра КОЖЫНА, палкоўніка КЛЕМЕНЦЬЕВА, маёра ШЧЭЦІНІКАВА, маёра ХАРЫТОНАВА, падпалкоўніка ШЧУКІНА, палкоўніка ШТЭЙНА, палкоўніка МІРАТВОРСКАГА; сувязісты генерал-лейтэнанта войск сувязі БОРЗАВА, палкоўніка БАРЫСАВА, падпалкоўніка ПРАЦЭРАВА, палкоўніка МІХАЙЛАВА, палкоўніка ВАЛАДКЕВІЧА, палкоўніка ХАМЯКОВА.

У азнаменаванне атрыманай перамогі злучэнні і часці, якія найбольш вызначыліся ў баях пры прарыве абароны немцаў і авалоданні ШТЭЦІН і другімі пайменаванымі гарадамі, прадставіць да прысваення найменавання «ШТЭЦІНСКІХ» і да ўзнагароджання ордэнамі.

Сёння, 26 красавіка, у 21 гадзіну сталіца нашай Радзімы МАСКВА ад імені Радзімы салютуе доблесным войскам 2-га БЕЛАРУСКАГА фронта, якія прарвалі абарону немцаў на заходнім беразе ОДЭРА і авалодалі названымі гарадамі,— дваццаццю артылерыйскімі залпамі з двухсот дваццаці чатырох гармат.

За выдатныя баявыя дзеянні АБ'ЯЎЛЯЮ ПАДЗЯКУ кіруемым Вамі войскам, якія ўдзельнічалі ў баях пры прарыве абароны немцаў і авалоданні пайменаванымі гарадамі.

Вечная слава героям, паўшым у баях за свабоду і незалежнасць нашай Радзімы!

Смерць нямецкім захопнікам!

Вярхоўны Галоўнакамандуючы
Маршал Совецкага Саюза І. СТАЛІН.

26 красавіка 1945 года.
№ 344.

ЗАГАД

Вярхоўнага Галоўнакамандуючага

Камандуючаму войскамі 2-га Украінскага фронта Маршалу Совецкага Саюза МАЛІНОЎСКАМУ
Начальніку штаба фронта генерал-палкоўніку ЗАХАРАВУ

Войскі 2-га УКРАІНСКАГА фронта, прадаўжаючы наступленне, сёння, 26 красавіка, у выніку ўмелага абходнага манеўра і атакі з фронта, авалодалі буйным прамысловым цэнтрам Чэхаславакіі горадам БРНО (БРУН)—важным вузлом дарог і магутным апорным пунктам абароны немцаў.

У баях за авалоданне горадам БРНО вызначыліся войскі генерал-лейтэнанта МАНАГАРАВА, генерал-лейтэнанта ЦЕРЭНЦЬЕВА, генерал-лейтэнанта САФІУЛІНА, генерал-маёра ЯКАЎЛЕВА, генерал-маёра АФОНІНА, генерал-маёра МЕРКУЛАВА, генерал-маёра МІЛЯЕВА, генерал-маёра ОБУШЭНКА, генерал-маёра ЕСІНА, генерал-маёра ЗДАНОВІЧА, палкоўніка БАЛДЫНАВА, палкоўніка ДАБРАВОЛЬСКАГА, палкоўніка БУШЫНА, палкоўніка СОБАЛЕВА, палкоўніка ПЕТРОВА, палкоўніка БАЧКОВА, палкоўніка МАЛЬЧЭЎСКАГА, палкоўніка СЕЛЕЗНЁВА; кавалерысты генерал-лейтэнанта ПЛІЕВА, генерал-лейтэнанта КАМКОВА, генерал-маёра КУЦ, генерал-маёра ПАЎЛАВА, генерал-маёра ХРУСТАЛЁВА, генерал-маёра БЕЛАЎСАВА, генерал-маёра ШМУЙЛО, палкоўніка РЭВА, палкоўніка ГУБАНАВА; артылерысты генерал-палкоўніка артылерыі ФОМІНА, генерал-маёра артылерыі ГУСЕВА, генерал-маёра артылерыі ПАЎЛАВА, генерал-маёра артылерыі ПАПОВІЧА, палкоўніка ПАГАРЭЛАГА, палкоўніка МАРЧЭНКА, палкоўніка БАРЫСАВА, палкоўніка МАКАРАВА, палкоўніка КАРАЦЕЕВА, палкоўніка АДАМЧЫКА, падпалкоўніка МАЦЮХА, палкоўніка ВЛАДЗІМІРАВА, палкоўніка ГРЫШЫНА, падпалкоўніка КАЛІНІНА, падпалкоўніка КІСЛОГА, падпалкоўніка МІСНІКА, падпалкоўніка МАЖЭЎСКАГА, падпалкоўніка КЛІМАНАВА, маёра КАСТЫЛЁВА; танкісты генерал-палкоўніка танкавых войск КУРКІНА, генерал-палкоўніка танкавых войск КРАЎЧАНКА, генерал-лейтэнанта танкавых войск ШТРОМБЕРГА, генерал-лейтэнанта танкавых войск ВОЛКАВА, генерал-лейтэнанта СВІРЫДАВА, генерал-лейтэнанта танкавых войск САВЕЛЬЕВА, генерал-маёра танкавых войск КАТКОВА, палкоўніка ЛАПЦЕВА, палкоўніка ЛЯШЧЭНКА, палкоўніка САФІУЛІНА, палкоўніка ОСТАПЕНКА, палкоўніка ВОРАНАВА, падпалкоўніка ЕГУДКІНА, падпалкоўніка ПРАКОФ'ЕВА, падпалкоўніка ЕМЕЛЬЯНАВА, падпалкоўніка САРАЧЫНСКАГА, падпалкоўніка МІХНО; лётчыкі генерал-палкоўніка авіяцыі ГАРУНОВА, генерал-лейтэнанта авіяцыі СЕЛЕЗНЁВА, генерал-лейтэнанта авіяцыі КАМАНІНА, генерал-лейтэнанта авіяцыі СЦЕПІЧАВА, генерал-лейтэнанта авіяцыі ПАДГОРНАГА, генерал-лейтэнанта авіяцыі ТОЎСЦІКАВА, генерал-маёра авіяцыі СМІРНОВА, палкоўніка ШУЦЕЕВА, палкоўніка ЧЫЖЫКАВА, палкоўніка БЛАГАВЕШЧАНСКАГА, палкоўніка САПРЫКІНА, палкоўніка КЛАБУКОВА, палкоўніка СЕМЁНЕНКА, палкоўніка ЮДАКОВА, палкоўніка ТАРАНЕНКА, палкоўніка НЕДАСЕКІНА, палкоўніка ГЕЙБО, палкоўніка УЛЬЯНАЎСКАГА, палкоўніка ТЕРЭХАВА, палкоўніка РАМАНАВА, палкоўніка ЧАНПАЛАВА; сапёры генерал-лейтэнанта інжынерных войск ЦЫРЛІНА, генерал-маёра інжынерных войск ТУПІЧЭВА, генерал-маёра інжынерных войск ЦЮЛЕВА, палкоўніка ФАДЗЕЕВА, палкоўніка ІСАЕВА, палкоўніка МЯСНІКОВА, падпалкоўніка БАДАЕВА, падпалкоўніка ВАРАБ'ЁВА, падпалкоўніка ГАЛУКОВІЧА, маёра КОСЦІНА; сувязісты генерал-лейтэнанта войск сувязі ЛЕОНАВА, палкоўніка МАКАРЭНКА, палкоўніка ШЭРВУДА, палкоўніка ДАВЫДАВА, маёра ШЫШЭЛАВА, палкоўніка дзяржаўнай бяспекі КАРПАВА.

У азнаменаванне атрыманай перамогі злучэнні і часці, якія найбольш вызначыліся ў баях за авалоданне горадам БРНО, прадставіць да ўзнагароджання ордэнамі.

Сёння, 26 красавіка, у 22 гадзіны сталіца нашай Радзімы МАСКВА ад імені Радзімы салютуе доблесным войскам 2-га УКРАІНСКАГА фронта, якія авалодалі горадам БРНО,— дваццаццю артылерыйскімі залпамі з двухсот дваццаці чатырох гармат.

За выдатныя баявыя дзеянні АБ'ЯЎЛЯЮ ПАДЗЯКУ кіруемым Вамі войскам, якія ўдзельнічалі ў баях за вызваленне БРНО.

Вечная слава героям, паўшым у баях за свабоду і незалежнасць нашай Радзімы!

Смерць нямецкім захопнікам!

Вярхоўны Галоўнакамандуючы
Маршал Совецкага Саюза І. СТАЛІН.

26 красавіка 1945 года.
№ 345.

УКАЗ
ПРЭЗІДЫУМА ВЯРХОЎНАГА СОВЕТА СССР
АБ УЗНАГАРОДЖАННІ МАРШАЛА СОВЕЦКАГА САЮЗА МАЛІНОЎСКАГА Р. Я. ОРДЭНАМ „ПОБЕДА"

За ўмелае выкананне заданняў Вярхоўнага Галоўнакамандавання па кіраўніцтву баявымі аперацыямі вялікага маштабу, у выніку якіх дасягнуты выдатныя поспехі ў справе разгрому нямецка-фашысцкіх войск — узнагародзіць

Ордэнам «ПОБЕДА»

Маршала Совецкага Саюза МАЛІНОЎСКАГА Радзіона Якаўлевіча.

Старшыня Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР М. КАЛІНІН.

Сакратар Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР А. ГОРКІН.

Масква, Крэмль.
26 красавіка 1945 года.

УКАЗ
ПРЭЗІДЫУМА ВЯРХОЎНАГА СОВЕТА СССР
АБ УЗНАГАРОДЖАННІ МАРШАЛА СОВЕЦКАГА САЮЗА ТАЛБУХІНА Ф. І. ОРДЭНАМ „ПОБЕДА"

За ўмелае выкананне заданняў Вярхоўнага Галоўнакамандавання па кіраўніцтву баявымі аперацыямі вялікага маштабу, у выніку якіх дасягнуты выдатныя поспехі ў справе разгрому нямецка-фашысцкіх войск — узнагародзіць

Ордэнам «ПОБЕДА»

Маршала Совецкага Саюза ТАЛБУХІНА Фёдара Іванавіча.

Старшыня Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР М. КАЛІНІН.

Сакратар Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР А. ГОРКІН.

Масква, Крэмль.
26 красавіка 1945 года.

XI СЕСІЯ ВЯРХОЎНАГА СОВЕТА СССР 1-га СКЛІКАННЯ

Інфармацыйнае паведамленне

АБ ПАСЕДЖАННЯХ СОВЕТА НАЦЫЯНАЛЬНАСЦЕЙ І СОВЕТА САЮЗА

26 КРАСАВІКА 1945 ГОДА

Учора, 26 красавіка, у 11 гадзін дня ў зале паседжанняў Вярхоўнага Совета СССР, у Крэмлі, адбылося другое паседжанне Совета Нацыянальнасцей.

Старшынствуе — Намеснік Старшыні Совета Нацыянальнасцей дэпутат **Кулагін М. В.**

У парадку дня — спрэчкі па дакладу аб Дзяржаўным бюджэце СССР. У спрэчках выступілі: дэпутат **Канстанцінаў Т. А.** (Малдаўская ССР), дэпутат **Праконен П. С.** (Карэла-Фінская ССР), дэпутат **Чуланаў Г.** (Казахская ССР), дэпутат **Седых В. Я.** (Беларуская ССР), дэпутат **Осіпян Л. Г.** (Армянская ССР), дэпутат **Ібрагімаў Р. К.** (Башкірская АССР), дэпутат **Венцлова А. І.** (Літоўская ССР), дэпутат **Джаналіеў К.** (Кіргізская ССР), старшыня Камітэта па справах вышэйшай школы пры СНК СССР тав. **Кафтанаў С. В.**, дэпутат **Кулаў К. Д.** (Паўночна-Осецінская АССР).

У 6 гадзін вечара адбылося другое паседжанне Совета Саюза.

Старшынствуе — Намеснік Старшыні Совета Саюза дэпутат **Юсупаў У.**

У парадку дня — спрэчкі па дакладу аб Дзяржаўным бюджэце СССР. У спрэчках выступілі: дэпутат **Калнберзін Я. Э.** (Латвійская ССР), дэпутат **Курбанаў М.** (Таджыкская ССР), дэпутат **Васільеў І. В.** (Варонежская вобласць), дэпутат **Мусхелішвілі Н. І.** (Грузінская ССР), дэпутат **Шарофеяў С. М.** (Татарская АССР), народны камісар мясной і малочнай прамысловасці СССР тав. **Смірноў П. В.**, дэпутат **Васільеў Ф. Р.** (Смаленская обл.), дэпутат **Шуршына К. З.** (Бранская обл.), дэпутат **Тарасаў П. С.** (Маскоўская обл.), дэпутат намеснік народнага камісара чорнай металургіі СССР **Бардзін І. П.**

АД СОВЕЦКАГА ІНФОРМБЮРО

АПЕРАТЫЎНАЯ ЗВОДКА ЗА 26 КРАСАВІКА

На працягу 26 красавіка на паўднёвым захадзе ад горада ПІЛАУ войскі 3-га БЕЛАРУСКАГА фронта фарсіравалі канал, які злучае Балтыйскае мора з залівам ФРЫШ ГАФ і развівалі наступленне па касе ФРЫШ НЕРУНГ.

Войскі 2-га БЕЛАРУСКАГА фронта фарсіравалі ўсходні і заходні ОДЭР на поўдні ад ШТЭЦІНА, прарвалі вельмі ўмацаваную абарону немцаў на заходнім беразе ОДЭРА і прасунуліся ўперад на 30 кілометраў. У ходзе баёў войскі фронта авалодалі галоўным горадам Памераніі і буйным марскім портам ШТЭЦІН, а таксама занялі гарады ГАРТЦ, ПЕНКУН, КАЗЕКАЎ, ШВЕДТ, буйныя населеныя пункты ШТЭВЕН, ШВЕНЕНЦ, ГЛАЗАЎ, БАГЕМЮЛЬ, ФРЫДЭФЕЛЬД, ГРУНЦ, ВАРЦІН, БЛЮМБЕРГ, ШТЭНДЭЛЬ, ФІРАДЭН і фарсіравалі канал РАНДОЎ.

Войскі 1-га БЕЛАРУСКАГА фронта прадаўжалі весці ўпорныя вулічныя баі ў БЕРЛІНЕ і авалодалі гарадскімі раёнамі ГАРТЭНШТАДТ, СІМЕНСШТАДТ і ва ўсходняй частцы горада занялі Герліцкі вакзал. На паўночным усходзе ад БЕРЛІНА войскі фронта занялі буйныя населеныя пункты ФІНАЎ, ФІНАЎФУРТ, МАРЫЕНВЕРДЭР. На захадзе і паўднёвым захадзе ад ФРАНКФУРТА на ОДЭРЫ войскі фронта з баямі занялі гарады КЕНІГС-ВУСТЭРХАУЗЕН, НОЙЕ-МЮЛЕ, ШТОРКАЎ, БЕЕСКАЎ, ЛІБЕРОЗЕ і буйныя населеныя пункты ЗЕНЦЫГ, ГУСАЎ, ГРОС-ШАЎЭН, ДАМСДОРФ, ХЕРЦБЕРГ, ГЕРСДОРФ, ШТРЭМЕН, ТРЭБАЧ, МІТВЕЙДЭ, ГРОС-ЛЕЙТЭН, МОХАЎ. У баях за 25 красавіка войскі фронта ўзялі ў палон больш 2.000 нямецкіх салдат і афіцэраў і захапілі наступныя трафеі: самалётаў—70, танкаў і самаходных гармат—30, палявых гармат—248, аўтамашын—1.467, паравозаў—53, чыгуначных вагонаў—3.404.

Войскі 1-га УКРАІНСКАГА фронта прадаўжалі весці вулічныя баі ў паўднёва-заходняй частцы БЕРЛІНА і занялі гарадскі раён ДАЛЕМ. На заходнім беразе ракі ЭЛЬБЫ войскі фронта занялі гарады ТОРГАУ і СТРЭЛА. У раёне БАЎЦЭН войскі фронта прадаўжалі адбіваць контратакі буйных сіл пяхоты і танкаў праціўніка. У баях за 25 красавіка войскі фронта ўзялі ў палон 1.500 нямецкіх салдат і афіцэраў і захапілі 238 танкаў і самаходных гармат і 236 палявых гармат.

У БРЭСЛАУ нашы войскі вялі вулічныя баі ў заходняй частцы горада, дзе занялі 26 кварталаў, некалькі заводскіх раёнаў і большую частку арсенала, у якім захапілі 110 гармат.

Войскі 2-га УКРАІНСКАГА фронта, прадаўжаючы наступленне, 26 красавіка ў выніку ўмелага абходнага манеўра і атакі з фронта авалодалі буйным прамысловым цэнтрам Чэхаславакіі горадам БРНО (БРУН)—важным вузлом дарог і магутным апорным пунктам абароны немцаў, а таксама з баямі занялі на тэрыторыі Чэхаславакіі больш 30 населеных пунктаў, у тым ліку ВЕЛЕШОВІЦЭ, ЕЗЕРА, МОКРА, МАЛОМЕРЖЫЦЭ, ОБРЖАНЫ, КОГОУТОВІЦЭ, ЖЭБЕЦІН.

На другіх участках фронта баі мясцовага значэння і пошукі разведчыкаў.

За 25 красавіка на ўсіх франтах падбіта і знішчана 125 нямецкіх танкаў і самаходных гармат. У паветраных баях і агнём зенітнай артылерыі збіта 82 самалёты праціўніка.

* * *

Войскі 2-га Беларускага фронта, размешчаныя на ўсходнім беразе ракі Одэр, на поўдні ад Штэціна, перайшлі ў наступленне. Совецкім байцам прадстаяла найцяжэйшая задача — фарсіраваць усходні і заходні Одэр і забалочаную пойму, якая знаходзіцца паміж імі, шырынёй ад 2-х да 4-х кіламетраў. Пры падтрыманні авіяцыі і артылерыі нашы падраздзяленні, прыкрываючыся дымавой завесай, пераправіліся на паромах і лодках праз усходні Одэр. Сапёры хутка навялі пераправы і пракладалі насцільныя дарогі праз балоты. Затым совецкія пехацінцы фарсіравалі заходні Одэр і завязалі баі за расшырэнне плацдарма на яго левым беразе. Немцы, апіраючыся на магутныя абарончыя ўмацаванні, аказвалі ўпорнае супраціўленне. Яны многа раз пераходзілі ў контратакі, прабуючы любой цаной адкінуць нашы войскі. Варожыя лётчыкі скінулі ў Одэр сотні плывучых мін, стараючыся ўзарваць наведзеныя масты. Вылаўліваючы нямецкія міны або расстрэльваючы іх у вадзе, совецкія сапёры прадухілілі гэтую пагрозу. Групы нямецкіх дыверсантаў у вадалазных касцюмах прабавалі падабрацца да мастоў і ўзарваць іх. Гітлераўскія лазутчыкі былі своечасова выяўлены і абясшкоджаны. Сканцэнтраваўшы на заходнім беразе Одэра буйныя сілы, нашы войскі перайшлі ў наступленне і прарвалі вельмі ўмацаваную абарону немцаў. Праціўнік паспешна перакінуў у раён баёў свежыя рэзервы, але не змог стрымаць імклівага націску совецкіх часцей. Развіваючы поспех, сёння войскі фронта авалодалі галоўным горадам Памераніі — Штэцін. У ходзе баёў толькі на подступах да горада знішчана больш 3.000 нямецкіх салдат і афіцэраў.

Штэцін — трэці па значэнню марскі порт Германіі і буйны прамысловы цэнтр. У ім ёсць вялікія суднабудаўнічыя верфі, аўтамабільныя, металургічныя і машынабудаўнічыя заводы.

* * *

Войскі 1-га Беларускага фронта прадаўжалі паспяховае наступленне. У паўночных раёнах Берліна совецкія пехацінцы і танкісты ачысцілі ад гітлераўцаў Тэгельскі лес, занялі ваенныя казармы і на шырокім фронце выйшлі на паўночны бераг канала Берлін — Шпандауэр Шыфартс. Магутнымі ўдарамі совецкія артылерысты і лётчыкі падавілі нямецкія батарэі, устаноўленыя ў Фолькс Парку на паўднёвым беразе канала. Пад прыкрыццём артылерыйскага агню нашы войскі пераправіліся праз канал і завязалі баі ў заводскім раёне Сіменсштадт. Немцы, засеўшыя ў поўразбураных будынках заводаў Сіменса, аказвалі адчайнае супраціўленне. Нашы штурмавыя групы занялі завод размеркавальных устройстваў, завод дынама-машын і рад іншых прадпрыемстваў. К канцу дня совецкія часці авалодалі раёнам Сіменсштадт і выйшлі да ракі Шпрэе. Ва ўсходняй частцы Берліна войскі фронта, расшыраючы плацдарм за ракой Шпрэе, зламалі ўпорнае супраціўленне праціўніка і авалодалі Герліцкім вакзалам і таварнай станцыяй.

Наша авіяцыя наносіла ўдары па войсках і ваенных аб'ектах праціўніка. У паветраных баях за дзень і агнём зенітнай артылерыі збіта 29 нямецкіх самалётаў.

* * *

Войскі 1-га Украінскага фронта вялі вулічныя баі ў паўднёва-заходняй частцы Берліна. Наша пяхота днём і ноччу штурмуе кварталы горада, выбіваючы немцаў з укрыццяў. Пехацінцаў актыўна падтрымліваюць артылерыя і танкі, падаўляючы агнявыя кропкі і разбураючы вузлы варожага супраціўлення. Совецкія часці ўварваліся на вуліцы гарадскога раёна Далем і пасля ўпорнага бою авалодалі тэрыторыяй Батанічнага саду, шасцю станцыямі метрапалітэна і казармамі артылерыйскага палка. К канцу дня раён Далем быў поўнасцю ачышчан ад войск праціўніка. На адным участку немцы прадпрынялі контратаку, але, страціўшы сотні салдат і афіцэраў забітымі, паспешна адступілі.

Совецкія лётчыкі ў паветраных баях збілі 22 нямецкія знішчальнікі.

* * *

Войскі 2-га Украінскага фронта прадаўжалі наступленне. Совецкія часці прарвалі доўгачасовую абарону немцаў і ўварваліся на ўсходнія ўскраіны горада Брно. Тым часам другія нашы часці, абходзячы Брно з захада, адрэзалі варожаму гарнізону ўсе шляхі адыходу і ўварваліся ў горад з паўночнага захада. Завязаліся жорсткія вулічныя баі. Совецкія штурмавыя групы, узмоцненыя гарматамі і танкамі, настойліва прасоўваліся ўперад, ачышчаючы ад гітлераўцаў квартал за кварталам. Праціўнік беспаспяхова прабаваў з захада прабіцца на дапамогу да свайго гарнізона. Пасля ўпорных баёў нашы войскі сёння днём разграмілі нямецкі гарнізон і авалодалі Брно—другім пасля Прагі горадам Чэхаславакіі. Захоплены вялікія трафеі і многа палонных.

У Соўнаркоме БССР і ЦК КП(б) Беларусі

Аб выніках соцыялістычнага спаборніцтва прадпрыемстваў мясцовай прамысловасці і промкааперацыі за сакавік 1945 года

Разгледзеўшы вынікі соцыялістычнага спаборніцтва прадпрыемстваў мясцовай прамысловасці і промкааперацыі за сакавік 1945 года, — Совет Народных Камісараў Беларускай ССР і Цэнтральны Камітэт КП(б)Беларусі **пастанавілі:**

1. Аставіць пераходныя Чырвоныя Сцягі Совета Народных Камісараў Беларускай ССР і Цэнтральнага Камітэта КП(б)Беларусі:

а) радыёзаводу імені Молатава ў горадзе Мінску, калектыў якога ў сакавіку месяцы выканаў вытворчы план па валавой прадукцыі на 121 процант і па рэпрадуктарах—на 111,1 процанта.

Выдаць радыёзаводу імені Молатава грашовую прэмію ў суме 10.000 рублёў для прэміравання рабочых, інжынерна-тэхнічных работнікаў і служачых, якія асабліва вызначыліся ў соцыялістычным спаборніцтве;

б) Брэсцкаму аблвыканкому і абкому КП(б)Б, з паследуючым уручэннем лепшаму прадпрыемству мясцовай прамысловасці вобласці. Брэсцкая вобласць выканала план па валавому выпуску прадукцыі на 141,4 процанта і перавыканала план па галоўнейшых відах вырабаў: піламатэрыялах, бочкатары, ганчарнай пасудзе, мылу гаспадарчаму, рамонту абутку і швейных вырабах.

Выдаць грашовую прэмію ў суме 10.000 рублёў для прэміравання работнікаў мясцовай прамысловасці Брэсцкай вобласці, якія асабліва вызначыліся ў соцыялістычным спаборніцтве;

в) Мінскаму аблвыканкому і абкому КП(б)Б, з паследуючым уручэннем лепшай арцелі вобласці. Мінская вобласць выканала план па арцелях скуршвейпромсаюза на 114,3 процанта і перавыканала план па галоўнейшых відах вырабаў: скураных таварах, індывідуальнаму пашыву адзення, па трыкатажных вырабах.

Выдаць грашовую прэмію ў суме 10.000 рублёў для прэміравання работнікаў промарцелей Мінскай вобласці, якія асабліва вызначыліся ў соцыялістычным спаборніцтве.

Сесія Акадэміі навук БССР закончыла сваю работу

На працягу пяці дзён адбывалася сесія Акадэміі навук БССР. Сесія абмеркавала разнастайнейшыя пытанні ўдзелу навукі ў адраджэнні народнай гаспадаркі і культуры беларускага народа. У секцыі прыродазнаўчых і сельскагаспадарчых навук за пяць дзён заслухана і абмеркавана 16 дакладаў акадэмікаў і навуковых работнікаў. У секцыі тэхнічных навук абмеркавана 14 дакладаў.

На паседжанні аддзялення грамадскіх навук заслуханы даклады паэта Пятра Глебкі, гісторыка М. Панкратавай, прафесараў Лазавога, Уса і другіх. Учора вечарам на аддзяленні грамадскіх навук заслухана выступленне сакратара ЦК КП(б)Б Т. С. Гарбунова па пытанню вывучэння гісторыі Беларусі. Тав. М. Ларчанка зрабіў даклад пра Янку Купалу, як вялікага асветніка беларускага народа. Тав. Ф. Канстанцінаў прачытаў даклад пра паходжанне беларускага народа.

З вялікай і змястоўнай прамовай выступіў на сесіі, цёпла сустрэты ўсімі прысутнымі, Старшыня СНК БССР тав. П. К. Панамарэнка. Тав. Панамарэнка спыніўся на ролі Акадэміі навук у адраджэнні народнай гаспадаркі і культуры і паставіў перад вучонымі рад актуальнейшых задач па ўдзелу іх у адраджэнні сельскай гаспадаркі і прамысловасці і вывучэнню слаўнага мінулага беларускага народа, яго вялікіх дзеячоў і патрыётаў.

На вячэрнім заключным паседжанні сесія прыняла рашэнні па справаздачнаму дакладу аб рабоце Акадэміі навук БССР за 1944 год. Улічваючы ўсе заўвагі і пытанні, узнятыя ў выступленні Старшыні СНК БССР тав. Панамарэнка, сесія даручыла прэзідыуму Акадэміі навук перагледзець тэматычны план работы на 1945 год з тым, каб за кошт змяншэння колькасці тэм сканцэнтраваць увагу на вырашэнні асноўных і вядучых праблем. Прыняты разгорнутыя рашэнні па дакладах у секцыях сельскагаспадарчых і тэхнічных навук.

Пад бурныя апладысменты ўсіх прысутных сесія прыняла прывітальнае пісьмо Вярхоўнаму Галоўнакамандуючаму Маршалу Совецкага Саюза тав. Сталіну, а таксама пісьмо Старшыні Совета Народных Камісараў БССР тав. П. К. Панамарэнка.

Учора вечарам сесія закончыла сваю работу.

Шырэй спаборніцтва на сяўбе!

УРУЧЭННЕ ПЕРАХОДНЫХ ЧЫРВОНЫХ СЦЯГАЎ СНК БССР КАЛГАСАМ-ПЕРАДАВІКАМ

ГОМЕЛЬ. (Па тэлефону ад кар. «Звязды»). Яшчэ з раніцы ў калгас імені Варашылава, Церахоўскага раёна, пачалі з'язджацца госці — старшыні суседніх калгасаў і сельсоветаў, перадавікі веснавой сяўбы. Варашылаўцы, апрануўшыся ў лепшае адзенне, сабраліся на сход, прысвечаны ўручэнню іх калгасу пераходнага Чырвонага сцяга Совета Народных Камісараў Беларускай ССР.

Старшыня схода прадастаўляе слова сакратару Гомельскага абкома КП(б)Б тав. Кожару.

— Урад Совецкай Беларусі,—гаворыць тав. Кожар,—высока ацаніў працу калгаснікаў вашай арцелі і, прызнаўшы ваш калгас пераможцам у соцыялістычным спаборніцтве па развіццю грамадскай жывёлагадоўлі, пастанавіў ўручыць яму пераходны Чырвоны сцяг Соўнаркома БССР.

Гэтая высокая ўзнагарода абавязвае кожнага калгасніка і калгасніцу, усіх рабстнікаў вёскі яшчэ лепш развіваць грамадскую жывёлагадоўлю, паспяхова завяршыць веснавую сяўбу, вырасціць у гэтым годзе высокі ўраджай.

— Атрымліваючы пераходны Чырвоны сцяг,—гаворыць старшыня калгаса тав. Усаў,—мы прыкладзем усе сілы да таго, каб утрымаць яго ў нашым калгасе, дабіцца яшчэ лепшых поспехаў, як у развіцці грамадскай жывёлагадоўлі, так і па вырошчванню высокага ўраджаю.

У гэты-ж дзень пераходны Чырвоны сцяг Соўнаркома БССР быў уручан калгасу «Першае мая», Гомельскага раёна, які ў мінулым годзе вырасціў на сваіх палях высокі ўраджай.

БРАЦЬ ПРЫКЛАД З ПЕРАДАВІКОЎ

БАРАНАВІЧЫ. (Па тэлефону ад кар. «Звязды»). У вобласці даўно ідуць палявыя работы. Падсохшая глеба спрыяе масаваму правядзенню веснавой сяўбы. Калгасы і сяляне-аднаасобнікі Быцінскага, Навамышскага, Дзятлаўскага і Несвіжскага раёнаў ужо засеялі па 4—5 тысяч гектараў збожжавых культур. Калгасы «Чырвоны бераг» і «17 верасня» Несвіжскага раёна, яшчэ 19 красавіка поўнасцю закончылі сяўбу ранніх яравых культур. Паспяховае правядзенне сяўбы выклікала новы прыліў у калгасы. Так, за час сяўбы ў калгас «17 верасня» ўступіла 12 гаспадарак сялян-аднаасобнікаў, у калгас «Чырвоны бераг» — 5 і ў калгас імені Молатава—3 гаспадаркі.

Добра праходзяць палявыя работы і сяўба ў Слонімскім раёне. Сяляне гараць жаданнем закончыць першую пасля выгнання нямецкіх акупантаў веснавую сяўбу да першамайскіх свят. У раёне пасеяна ўжо звыш 2.000 гектараў аўса і больш 500 гектараў ячменю. Праводзіцца масавая сяўба пшаніцы, тэхнічных і бабовых культур. Першынства ў соцыялістычным спаборніцтве трымаюць Азарніцкі і Мяжэвіцкі сельсоветы.

Сяляне Азарніцкага сельсовета пасеялі звыш 900 гектараў ярыны. Тут загадзя паклапаціліся аб аказанні дапамогі бясконным гаспадаркам, шырока арганізавана ўзаемадапамога паміж сялянамі. Многім гаспадаркам, якія ўпершыню атрымалі зямлю, аказана дапамога насеннем. Такія фонды дапамогі створаны амаль пры кожным сельсовеце. У першую чаргу насеннем забяспечаны сем'і франтавікоў і партызан. Так, напрыклад, з фонда дапамогі жонка франтавіка Ніна Саколіна атрымала 240 кілограмаў аўса, 160 кілограмаў ячменю і 20 кілограмаў пшаніцы. Такіх сем'яў у сельсовеце больш 60.

У раёне шырока разгорнута палітычна-масавая работа сярод сялян. Да аратых і сейбітаў на поле прыходзяць агітатары. Яны сістэматычна знаёмяць іх з падзеямі на франтах Айчыннай вайны, чытаюць матэрыялы з газет. Вялікай папулярнасцю ў сялян карыстаецца агітатар з вёскі Чэпялёва тав. Тычынскі.

У Мірскім раёне вялікую дапамогу сялянам у правядзенні веснавой сяўбы аказвае МТС. Трактары тут працуюць бесперабойна. Асабліва добра працуюць трактарысты Іван Якімчык і Нікалай Развадоўскі.

Аднак не ва ўсіх раёнах вобласці так абстаяць справы. Недапушчальна марудзяць з сяўбой у Івянецкім, Караліцкім і Клецкім раёнах. У Клецкім раёне толькі ў трох сельсоветах (Нагадняцкі, Алынкоўскі і Рыцавіцкі) распачата масавая сяўба. Многія сельсоветы гэтага раёна толькі прыступаюць да палявых работ. У Шчэпіцкім, Даматканавіцкім, Заткаўскім, Сіняўскім і радзе іншых сельсоветаў многа ёсць вёсак, дзе яшчэ не засеян ні адзін гектар глебы. Вёскі Шчэпіцкага сельсовета знаходзяцца недалёка ад МТС. У майстэрні ўвесь час працавала кузня. Але кіраўнікі раёна і сельсовета не паклапаціліся, каб загадзя дапамагчы сялянам адрамантаваць сельскагаспадарчы інвентар. Аб рамонце інвентару тут уздумалі толькі цяпер.

Ёсць усе магчымасці паспяхова і высокаякасна правесці веснавую сяўбу. Надвор'е цяпер устанавілася цёплае. Кожны дзень дораг і ён павінен быць максімальна скарыстан.

П. ЦВІРКО.

ТАМ, ДЗЕ НЕ АРГАНІЗАВАНА ПРАЦА...

АСІПАВІЧЫ. (Спец. кар. «Звязды»). У свой час у раёне праходзілі нарады перадавікоў сельскай гаспадаркі, заключаліся дагаворы на соцыялістычнае спаборніцтва, браліся абавязацельствы і г. д. Наступілі цяпер цёплыя веснавыя дні. Настаў час практычнага ажыццяўлення таго, што за месяц-два бралася ў абавязацельствах.

З дня, як пачаліся палявыя работы, прайшло больш за поўмесяца, а калгасы і машынна-трактарныя станцыі раёна ўзаралі толькі 942 гектары і засеялі 82 гектары.

— Чаму так марудна ідзе падрыхтоўка глебы і сяўба?—пытаем мы ў загадчыка райза тав. Альхаўца.

— Безумоўна марудна, — згаджаецца ён.—Але ўлічыце, надвор'е якое было.

Нізкія тэмпы палявых работ і сяўбы загадчык райза і другія кіруючыя работнікі раёна перш за ўсё тлумачаць дрэнным надвор'ем, іншых перашкод яны не заўважаюць. На справе зусім інакш. У многіх калгасах раёна вельмі нізкая працоўная дысцыпліна, соцыялістычнае спаборніцтва адсутнічае, звенні высокіх ураджаяў існуюць толькі на паперы.

У сельгасарцелі «Шлях волі», Зборскага сельсовета, ёсць 34 рабочыя коні і больш за 40 кароў, але за ўвесь час тут падрыхтавана пад сяўбу толькі 26 гектараў глебы. Да сяўбы ў калгасе яшчэ не прыступалі. Коні скарыстоўваюцца на ворыве непрадукцыйна. У першай брыгадзе (брыгадзір Фёдар Налівайка) ёсць 17 рабочых коней. За ўвесь час брыгада ўзарала... 1,8 гектара. Многія калгаснікі на працягу 4 месяцаў ні аднаго разу не выходзілі на калгасныя работы. 30-гадовая калгасніца Ганна Налівайка ў гэтым годзе не выпрацавала ні аднаго працадня. Не выпрацавалі таксама ні аднаго працадня члены праўлення арцелі Агапа і Васіль Налівайка.

Надзвычай марудна праходзяць палявыя работы і сяўба ў калгасе імені Варашылава, Ясенскага сельсовета. З 60 кароў, якія ёсць у калгаснікаў, на ворыве і іншых гаспадарчых работах не працуе ні адна. У сельгасарцелі «Звязда», Зборскага сельсовета, 6 звенняў высокага ўраджаю існуюць толькі на паперы. На палявых-жа работах працуе толькі звяно Ніны Пілік. Але і гэтае звяно не мае належнай увагі і падтрымання з боку праўлення і брыгадзіра.

Развалiліся звенні і ў калгасах «Сельхоз», «Сноп» і многіх іншых. Старшыні калгасаў і брыгадзіры не аддаюць належнай увагі арганізацыі звенняў і іх умацаванню. А між тым у раёне гэтыя звенні лічаць яшчэ існуючымі. Гэты факт сведчыць аб няведанні сапраўднага становішча ў калгасах кіраўнікамі раёна.

П. КАСКОЎ.

НА СЕСІІ АКАДЭМІІ НАВУК БССР

У першым радзе злева направа: член-карэспандэнт Акадэміі Навук БССР Б. В. Ерафееў, акадэмікі Якуб Колас, В. А. Лео-[illegible] і Н. М. Нікольскі. У другім радзе акадэмікі І. Т. Цітоў, В. Н. Лубяка і Н. С. Акулаў. Фото Л. Мазелева.

XI СЕСІЯ ВЯРХОЎНАГА СОВЕТА СССР 1-га СКЛІКАННЯ

ПАСЕДЖАННЕ СОВЕТА САЮЗА

25 красавіка XI сесія Вярхоўнага Совета СССР 1-га склікання прадоўжыла сваю работу. У 11 гадзін раніцы пачалося паседжанне Совета Саюза.

За сталом старшыні—Старшыня Совета Саюза дэпутат А. А. Андрэеў і Намеснікі Старшыні Совета Саюза дэпутаты Т. Д. Лысенка і У. Юсупаў. У ложах — члены Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР, Народныя Камісары. Дэпутаты і госці сустракаюць іх апладысментамі.

У парадку дня—садаклад Бюджэтнай камісіі і абмеркаванне бюджэта.

Старшыня Совета Саюза дэпутат А. А. Андрэеў прадастаўляе слова для садаклада Бюджэтнай камісіі Совета Саюза члену Бюджэтнай камісіі дэпутату Т. І. Куліеву.

Дэпутат Куліеў адзначае, што прадстаўлены Урадам на разгляд і зацвярджэнне сесіі Дзяржаўны бюджэт СССР на 1945 год поўнасцю адпавядае ваенна-гаспадарчым задачам, якія стаяць перад нашай Радзімай на заключным этапе вялікай Айчыннай вайны совецкага народа супроць нямецка-фашысцкіх захопнікаў.

— Бюджэтная камісія,—гаворыць дэпутат Куліеў,—з асаблівым задавальненнем падтрымлівае прапанову Совета Народных Камісараў Саюза ССР аб асігнаванні ваенных выдаткаў на 1945 год у суме 137.881.400 тыс. рублёў. Устанаўленне такіх асігнаванняў на патрэбы Чырвонай Арміі і Ваенна-Марскога Флота ў канцы чацвертага года вайны гаворыць аб невычэрпальнай сіле совецкай дзяржавы і гатоўнасці совецкага народа зрабіць усё для канчатковай перамогі.

Тав. Куліеў указвае, што вялікія асігнаванні на капітальнае будаўніцтва ствараюць неабходныя ўмовы для далейшага ўздымання тэхнікі вытворчасці, павелічэння магутнасці заводаў і ўводу ў эксплаатацыю новых прамысловых прадпрыемстваў. Прадугледжаныя ў бюджэце выдаткі на соцыяльна-культурныя мерапрыемствы забяспечваюць далейшае развіццё нацыянальнай па форме, соцыялістычнай па змесце культуры ўсіх народаў Совецкага Саюза.

Са здавальненнем дэпутат Куліеў падкрэслівае, што ўпершыню за годы вайны ў Дзяржаўны бюджэт зноў уключаны бюджэты ўсіх саюзных рэспублік і што, у параўнанні з мінулым годам, яны ўзрастаюць на 38,6 процанта.

Ад імені Бюджэтнай камісіі тав. Куліеў уносіць прапанову павялічыць агульную суму прыбыткаў бюджэта на 2.463 мільёны рублёў. У выдатковую частку Дзяржаўнага бюджэта СССР на 1945 год камісія не ўносіць змен і прапануе зацвердзіць выдаткі ў сумах, прапанаваных Советам Народных Камісараў СССР.

Пасля садаклада Бюджэтнай камісіі адкрыліся спрэчкі.

Першым выступае Старшыня Соўнаркома РСФСР тав. А. Н. Касыгін. Ён гаворыць аб гарачым і аднадушным адабрэнні, з якім совецкі народ сустрэў дагаворы, нядаўна заключаныя Совецкім Саюзам з Польшчай і Югаславіяй. Пад апладысменты дэпутатаў і гасцей ён перадае прывітанне дружалюбным народам Польскай Рэспублікі і Югаславіі.

Тав. Касыгін выказвае ўпэўненасць, што асігнаванні ў суме 137,9 млрд. рублёў на ваенныя патрэбы будуць горача адобраны ўсім совецкім народам, бо яны адпавядаюць задачам поўнага разгрому гітлераўскай Германіі.

Характарызуючы новы бюджэт Расійскай Федэрацыі, прамоўца гаворыць аб аднаўленчых работах у раёнах, вызваленых ад нямецкай акупацыі, і адзначае вялікія клопаты партыі і ўрада ў галіне аховы здароўя і асветы.

Наступным выступае дэпутат Л. Р. Карніец. Ён адзначае, што перыяд паміж X і XI сесіямі Вярхоўнага Совета СССР быў багаты выдатнымі падзеямі.

Далей дэпутат Карніец гаворыць, што украінскі народ з пачуццём глыбокага задавальнення сустрэў падпісанне Дагавора паміж Совецкім Саюзам і Польскай Рэспублікай. Гэты Дагавор кладзе канец старым непрыязным адносінам паміж СССР і Польшчай. Наперакор палітыцы ранейшых польскіх правіцеляў, народы Совецкага Саюза і Польшчы зараз будуць жыць у цеснай дружбе. Гэтая дружба замацавана цяпер у сумеснай барацьбе супроць агульнага ворага.

Далей дэпутат Карніец гаворыць аб жудасных зверствах гітлераўцаў на украінскай зямлі, аб тых велізарных стратах, якія фашысты нанеслі народнай гаспадарцы Совецкай Украіны. Зараз Украіна, з дапамогай урада СССР і братніх рэспублік, залечвае свае раны. Дзяржаўны бюджэт Украінскай ССР на 1945 год, які дасягае 9 з лішнім мільярдаў рублёў і перавышае даваенны бюджэт, сведчыць аб вялікай увазе бальшавіцкай партыі і ўрада да патрэб Украіны.

Дэпутат Карніец просіць сесію дадаткова асігнаваць па бюджэту Украінскай ССР 15 мільёнаў рублёў на аднаўленне разбуранай немцамі галоўнай магістралі горада Кіева — Крэшчаціка і 9 мільёнаў рублёў для аднаўлення тэатраў, музеяў і навучальных устаноў.

Слова прадастаўляецца дэпутату А. А. Кузнецову.

Дэпутат Кузнецоў адзначае, што правільнае скарыстанне сродкаў бюджэта ў прайшоўшым годзе забяспечыла выкананне тых велізарных задач, якія стаялі перад нашай краінай.

Дэпутат Кузнецоў гаворыць аб самаадданай працы ленінградцаў, якія, не гледзячы на цяжкасці, аднаўляюць прамысловасць і гарадскую гаспадарку буйнейшага індустрыяльнага цэнтра краіны.

Дэпутат Кузнецоў запэўнівае сесію, што, не гледзячы на цяжкасці, ленінградцы з чэсцю справяцца з усімі задачамі, пастаўленымі перад імі ў 1945 годзе.

Аб значэнні дагавораў, заключаных урадам СССР з урадамі Югаславіі і Польскай рэспублікі, гаворыць у сваёй прамове дэпутат Н. Я. Наталевіч. Ён напамінае, што беларускі народ на працягу многіх вякоў адчуваў пагібныя вынікі варожых адносін паміж польскім і беларускім народамі [illegible]. З вялікім задавальненнем прамоўца адзначае, што польскі народ [illegible] зразумеў неабходнасць моцнай дружбы з Совецкім Саюзам. Як і народы СССР, польскі народ зацікаўлены ў хутчэйшым і канчатковым разгроме фашысцкай Германіі [illegible]. Беларускі народ з найвялікшай радасцю вітае дагавор паміж СССР і Польшчай, як гарантыю таго, што з гэтага часу немцам не ўдасца скарыстаць Польшчу, як трамплін для нападу на Совецкі Саюз.

Дэпутат Наталевіч прапануе зацвердзіць Дзяржаўны бюджэт, прадстаўлены Советам Народных Камісараў СССР на разгляд сесіі. Гэты бюджэт адлюстроўвае непахісную [illegible] совецкага народа [illegible].

Дэпутат Наталевіч з пачуццём глыбокай удзячнасці гаворыць аб пастаянных, штодзённых клопатах совецкага ўрада і асабіста таварыша Сталіна аб патрэбах беларускага народа.

На трыбуне дэпутат М. А. Гедвілас. Ён пачынае сваю прамову з характарыстыкі той гістарычнай абстаноўкі, у якой праходзіць XI сесія Вярхоўнага Совета СССР.

Дэпутат Гедвілас далей гаворыць аб напружанай аднаўленчай рабоце, якая разгарнулася ў гарадах і сёлах Літоўскай ССР.

Дэпутат Гедвілас падкрэслівае, што поспехі, дасягнутыя літоўцамі ў аднаўленні народнай гаспадаркі і культуры, былі-б немагчымы без брацкай дапамогі народаў Совецкага Саюза. Урад СССР дапамагае рэспубліцы прамысловым абсталяваннем, сыравінай, насеннем, сельскагаспадарчымі машынамі. Ад імені літоўскага народа прамоўца выказвае глыбокую падзяку ўсім народам Совецкага Саюза і ў першую чаргу вялікаму рускаму народу, роднай Чырвонай Арміі, таварышу Сталіну. [illegible]

[illegible]

— Мы будзем, — гаворыць у заключэнне дэпутат Пацемкін, — выхоўваць наша маладое пакаленне для таго, каб замацаваць нашы перамогі, аднавіць тое, што было разбурана нямецкімі варварамі, каб яшчэ прыгажэй расцвіла наша совецкая культура. Мільённую армію совецкіх настаўнікаў, якія выконваюць гэту благародную работу, натхняе наш вялікі правадыр таварыш Сталін. Яму, прывёўшаму нашу радзіму на вяршыню найвялікшых перамог — слава!

Дэпутаты адказваюць на гэтыя словы бурнымі воплескамі.

На гэтым паседжанне Совета Саюза заканчваецца.

(ТАСС).

ПАСЕДЖАННЕ СОВЕТА НАЦЫЯНАЛЬНАСЦЕЙ

Вечарам 25 красавіка адбылося першае паседжанне Совета Нацыянальнасцей.

Паяўленне ў Прэзідыуме Старшыні Совета Нацыянальнасцей Н. М. Шверніка і Намеснікаў Старшыні Совета Нацыянальнасцей Ч. А. Асланавай і М. В. Кулагіна, а ў ложах членаў Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР і Народных Камісараў дэпутаты і госці сустракаюць апладысментамі.

Старшынствуючы Н. М. Швернік прадастаўляе слова для садаклада Бюджэтнай камісіі Совета Нацыянальнасцей дэпутату І. С. Хахлову.

— Дзяржаўны бюджэт СССР на 1945 год забяспечвае далейшы рост ваеннай магутнасці нашай краіны, далейшае развіццё народнай гаспадаркі і культуры,—гаворыць тав. Хахлоў. Характарызуючы новы бюджэт, ён адзначае рост рэспубліканскіх і мясцовых бюджэтаў, у параўнанні з мінулым годам, на 38,6 процанта, рост асігнаванняў на аднаўленчыя работы ў рэспубліках, вызваленых Чырвонай Арміяй ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў.

Прапануючы зацвердзіць бюджэт, прадстаўлены на разгляд Совета Нацыянальнасцей, тав. Хахлоў ставіць пытанне аб павелічэнні прыбытковай часткі бюджэта на 2 мільярды 463 мільёны рублёў і падкрэслівае, што выкананне бюджэта будзе новым укладам у справу канчатковага разгрому ворага.

Совет Нацыянальнасцей пераходзіць да абмеркавання Дзяржаўнага бюджэта. Слова прадастаўляецца Старшыні Выканкома Маскоўскага Гарадскога Совета дэпутатаў працоўных тав. Г. М. Папову.

Тав. Папоў адзначае, што перыяд, які прайшоў з часу X сесіі Вярхоўнага Совета СССР, багат падзеямі велізарнага значэння.

— Гітлераўская Германія знаходзіцца напярэдадні поўнай катастрофы,—гаворыць тав. Папоў.—Аднак барацьба яшчэ не закончана, яна патрабуе ў сваёй завяршаючай фазе напружання ўсіх сіл краіны і мабілізацыі ўсіх яе рэсурсаў. Працоўныя Масквы разам з усім совецкім народам з асаблівым натхненнем будуць падтрымліваць асігнаванне 137,9 мільярда рублёў для пабеданоснага завяршэння вайны. Адзначыўшы значныя поспехі прамысловасці сталіцы за апошні год і яе ўзрослую ролю ў забяспечанні фронта ваеннай тэхнікай, тав. Папоў указвае, што 1945 год з'явіцца годам далейшага росту прамысловасці Масквы і яе комунальнай гаспадаркі. Дастаткова сказаць, што ў гэтым годзе на капітальнае будаўніцтва ўкладваюцца велізарныя сродкі—2 мільярды рублёў. У Маскве будзе прадаўжацца будаўніцтва чацвертай чаргі метрапалітэна, газавай сеткі, жыллёвае будаўніцтва, значна павялічыцца выпуск будаўнічых матэрыялаў, неабходных растучай гаспадарцы сталіцы.

Тав. Папоў указвае, што гэты год азнаменаваўся не толькі выдатнымі поспехамі на франтах Айчыннай вайны і ў совецкім тылу, але і ў галіне знешняй палітыкі нашай дзяржавы. Працоўныя Масквы,—гаворыць ён,—выказалі сваё глыбокае задавальненне з поваду заключэння дагавораў з Югаславіяй і Польшчай—важнейшых міжнародных актаў, якія яшчэ больш умацоўваюць фронт Аб'яднаных Нацый у барацьбе супроць гітлераўскай агрэсіі.

Дэпутат І. С. Грушэцкі паведамляе, што працоўныя Львоўскай вобласці з пачуццём задавальнення і радасці сустрэлі польска-совецкі дагавор, які ўмацоўвае дружбу славянскіх народаў і служыць справе ўсіх Аб'яднаных Нацый. Тав. Грушэцкі лічыць, што прадстаўлены Советам Народных Камісараў бюджэт з'яўляецца сведчаннем сілы і магутнасці нашай совецкай дзяржавы, жыццёвасці нашай эканомікі. Ён расказвае сесіі аб паспяховым разгортванні аднаўленчых работ у Львоўскай вобласці.

Дэпутат В. Т. Лацыс указвае, што бюджэт 1945 года з'яўляецца яркім сведчаннем эканамічнай магутнасці нашай вялікай совецкай дзяржавы.

Тав. Лацыс напамінае, што Совецкая Латвія адна з першых падверглася ўтаржэнню гітлераўскіх акупантаў. Нямецкія захопнікі нанеслі велізарныя страты прамысловасці, сельскай гаспадарцы, культуры рэспублікі, зверска закатавалі і знішчылі сотні тысяч совецкіх людзей. Зараз латвійскі народ самаадданай працай аднаўляе разбураную народную гаспадарку, апіраючыся на дапамогу саюзнага ўрада і брацкіх совецкіх рэспублік.

Тав. Лацыс адзначае, што працоўныя Латвіі поўнасцю адабраюць знешнюю палітыку Совецкага ўрада, яны адабраюць дагавор з Югаславіяй і дагавор з Польскай рэспублікай, як акты найвялікшага гістарычнага значэння. Гэтыя дагаворы—буйнейшы ўклад у справу разгрому фашызма і забяспечання пасляваеннага міру і бяспекі.

Дэпутат Мір Касімаў заяўляе, што бюджэт на 1945 год поўнасцю адпавядае задачам разгрому ворага і патрабаванням народнай гаспадаркі.

Разглядаемы бюджэт улічвае інтарэсы ўсіх народаў Совецкага Саюза, далейшы рост і працвітанне іх нацыянальнай культуры, прамысловасці і сельскай гаспадаркі. Дзякуючы штогадовым шматмільённым асігнаванням, якія выдзяляе саюзны ўрад, Азербайджан ператварыўся ў адну з перадавых совецкіх рэспублік, як у эканамічных, так і культурных адносінах. У сувязі са стварэннем у сакавіку гэтага года Акадэміі Навук Азербайджанскай ССР тав. Касімаў просіць прадугледзець дадаткова ў бюджэце рэспублікі 14 мільёнаў рублёў на разгортванне дзейнасці Акадэміі.

Народны Камісар Аховы Здароўя СССР тав. Г. А. Міцэрэў адзначае ў сваім выступленні, што ў прадстаўленым на зацверджанне сесіі Дзяржаўным бюджэце на 1945 год ярка адлюстраваны клопаты совецкага ўрада аб здароўі працоўных.

Тав. Міцерэў адзначае рад недахопаў у рабоце органаў аховы здароўя, у прыватнасці ў выкарыстанні сродкаў, адпушчаных ім па бюджэту. Ён указвае, што па бюджэту 1945 года прадугледжана павелічэнне сродкаў на патрэбы аховы народнага здароўя больш чым на 29 процантаў.

Дэпутат С. Г. Хоштарыя гаворыць у сваім выступленні аб патрыятызме грузінскага народа—гераізме яго сыноў на фронце і самаадданай працы ў тылу.

Прамоўца звяртае ўвагу сесіі на тое, што велізарныя маштабы будаўнічых работ, якія прадстаяць у 1945 годзе, настойліва патрабуюць значнага павелічэння выпуску будаўнічых матэрыялаў, у прыватнасці ў раёнах, вызваленых ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў.

Дэпутат Т. Н. Кары-Ніязаў прысвячае сваё выступленне ўдзелу ўзбекскага народа ва ўсенароднай Айчыннай вайне Совецкага Саюза супроць нямецка-фашысцкіх захопнікаў.

Адзначаючы, што бюджэт Узбекскай ССР на 1945 год на 25,7 процанта перавышае бюджэт 1944 года і больш чым у паўтара раза—даваенны бюджэт, дэпутат Кары-Ніязаў з задавальненнем заяўляе, што гэты рост забяспечвае далейшы ўздым народнай гаспадаркі і культуры Узбекскай рэспублікі і адпавядае карэнным інтарэсам узбекскага народа.

Дэпутат Г. А. Дзінмухаметаў уносіць прапанову зацвердзіць прадстаўлены ўрадам бюджэт, які поўнасцю выказвае волю совецкага народа—хутчэй завяршыць разгром нямецка-фашысцкіх захопнікаў. Ён прыводзіць рад яркіх фактаў, якія сведчаць аб патрыятычных справах татарскага народа, аб гераічных подзвігах яго сыноў на фронце і самаадданай рабоце на заводах і фабрыках, на калгасных палях.

Дэпутат Дзінмухаметаў ставіць перад сесіяй рад практычных пытанняў, якія маюць першаступеннае значэнне для далейшага развіцця народнай гаспадаркі і культуры Татарскай АССР.

Дэпутат А. Т. Веймер падкрэслівае, што ўвесь ход Айчыннай вайны і ў прыватнасці барацьба за вызваленне Эстоніі наглядна паказалі эстонскаму народу, што яго свабода і незалежнасць могуць быць забяспечаны толькі пры дапамозе магутнага Совецкага Саюза, пры дапамозе ўсіх брацкіх народаў СССР.

Дэпутат Веймер гаворыць аб злачынствах нямецкіх захопнікаў і іх буржуазна-нацыяналістычных прыхваснёў на тэрыторыі Эстоніі. Совецкі ўрад і таварыш Сталін не пакінулі эстонскі народ ў бядзе. На аднаўленне эстонскай прамысловасці асігнаваны вялікія сродкі, якія складаюць больш трэці ўсяго рэспубліканскага бюджэта. Рост бюджэтных асігнаванняў у параўнанні з 1941 годам, паказвае, што, не гледзячы на цяжкасці ваеннага часу, совецкая дзяржава здольна задаволіць растучыя гаспадарчыя і культурныя патрэбнасці народаў, аб'яднаных ў вялікі Совецкі Саюз.

Выступленнем тав. Веймера паседжанне Совета Нацыянальнасцей заканчваецца.

(ТАСС).

XI СЕСІЯ ВЯРХОЎНАГА СОВЕТА СССР 1-га СКЛІКАННЯ

Аб Дзяржаўным бюджэце СССР на 1945 год і выкананні Дзяржаўнага бюджэта СССР за 1943 год

Даклад Народнага Камісара Фінансаў СССР тав. А. Г. ЗВЕРЭВА

на сумесным пасяджэнні Совета Саюза і Совета Нацыянальнасцей 24 красавіка 1945 г.*)

…аварышы дэпутаты! XI сесія Вярхоў… Совета Саюза ССР сабралася ў вялі… гістарычныя дні.

…ад мудрым кіраўніцтвам Вярхоўнага …ўнакамандуючага Маршала Совецкага …за таварыша Сталіна гераічная Чыр…я Армія нанесла сакрушальныя ўда… гітлераўскай арміі і громіць цяпер во… ў яго ўласным логаве. (Бурныя …адысменты).

…ырвоная Армія ачысціла свяшчэнную …ю нашай Радзімы ад фашысцкай …ясці, вызваліла Польшчу і значную …ку Чэхаславакіі, аказала дапамогу …слаўскаму народу ў яго паспяховай …заленчай барацьбе, вывела са строю …шніх саюзнікаў Германіі ў Еўропе.

…ашы доблесныя войскі занялі Усход… Прусію, значную частку Памераніі, …ецкай Сілезіі, Брандэнбурга, вядуць …ў сталіцы Германіі — Берліне (бур…, працяглыя апладысменты) і разам з …іямі нашых саюзнікаў давяршаюць …ны разгром ворага.

…этыя велізарныя поспехі сведчаць аб …най магутнасці нашай краіны, аб …стэрстве і гераізме Чырвонай Арміі, …самаадданай працы мільёнаў совецкіх …ыётаў у тылу. У прайшоўшым 1944 …е ў нашай прамысловасці, сельскай …адарцы, на транспарце дасягнуты …ыя поспехі. На чацвертым годзе вай… прамысловасць выпускае баявой тэх… ў некалькі разоў больш, чым у па…у вайны. Сельская гаспадарка хутка …ўляецца ад цяжкіх страт і забяспеч… Чырвоную Армію і насельніцтва прадуктамі харчавання, а прамысловасць — сыравінай.

У цяжкіх умовах ваеннага часу на аднаўленне разбуранай нямецкімі акупантамі гаспадаркі укладваюцца вялікія сродкі, галоўным чынам у галіны, якія забяспечваюць патрэбнасці фронта.

«Усё гэта,— указаў таварыш Сталін,— гаворыць за тое, што эканамічная аснова совецкай дзяржавы аказалася непараўнальна больш жыццяздольнай, чым эканоміка варожых дзяржаў».

Пераадольваючы адчайнае супраціўленне ворага, наша Чырвоная Армія нясе свае авеяныя славай пабедныя сцягі на Захад. Перамога блізка. Парукай гэтаму — гераізм і воінская доблесць нашых байцоў і камандзіраў, нябачаныя ў гісторыі чалавецтва патрыятызм і працоўны ўздым усяго совецкага народа. Парукай гэтаму — геніяльнае кіраўніцтва Вярхоўнага Галоўнакамандуючага Маршала Совецкага Саюза таварыша Сталіна. (**Бурныя, працяглыя апладысменты ўсяго зала. Усе ўстаюць. Працяглая авацыя ў чэсць таварыша Сталіна**).

Таварышы дэпутаты! Дзяржаўны бюджэт Саюза ССР на 1945 год, які прадстаўлен на ваш разгляд і зацвярджэнне, прадугледжвае поўнае забяспечанне фінансавымі рэсурсамі ўсіх патрэбнасцей фронта, прадугледжвае неабходныя затраты для аднаўлення разбуранай нямецкімі акупантамі гаспадаркі вызваленых раёнаў і для далейшага развіцця народнай гаспадаркі і культуры нашай краіны.

Выкананне Дзяржаўнага бюджэта за 1943 і 1944 годы

…азвольце перш за ўсё спыніцца на вы…нні Дзяржаўнага бюджэта СССР за …3 год і на папярэдніх выніках выка…ня Дзяржаўнага бюджэта СССР за … год. Дзесятая сесія Вярхоўнага Со… Саюза ССР заслухала папярэднія вы… выканання бюджэта за 1943 год. …з Совет Народных Камісараў СССР …стаўляе на ваша зацвярджэнне спра…ачу аб выкананні бюджэта 1943 года. …жаўны бюджэт за 1943 год выканан …прыбытках і па выдатках у суме …,0 млрд. рублёў.

… сесія Вярхоўнага Совета СССР за…дзіла Дзяржаўны бюджэт на 1944 …па прыбытках і выдатках у суме …,6 млрд. руб. Па папярэдніх даных …быткі склалі 268,0 млрд. руб. або …,4 процанта зацверджанай сумы, а вы…і — 263,0 млрд. руб. або 105,4 про…та. У выніку Дзяржаўны бюджэт СССР …1944 год выканан з перавышэннем …быткаў над выдаткамі на 5,0 млрд. руб.

…асняховае выкананне Дзяржаўнага …жэта абумоўлена перш за ўсё разгро… нашай доблеснай Чырвонай Арміяй …ысцкіх полчышчаў і выгнаннем іх з …аў нашай Радзімы. Вынікі выканання …жэта за 1944 год з'яўляюцца яркім …азальнікам таго, што наша совецкая …жава, стварыўшая пад кіраўніцтвам …арыша Сталіна зладжаную і хутка …гучую ваенную гаспадарку, мае моц… фінансавую базу. Апіраючыся на ма…насць усёй соцыялістычнай эканомікі, …цкія фінансы ў перыяд вялікай Ай…най вайны выконваюць велізарную …ю ў справе мабілізацыі рэсурсаў для …зення вайны, для фінансавання народ… гаспадаркі і культуры, а таксама ў …цяўленні дзяржаўнага кантролю за …ктыўным скарыстаннем матэрыяльных …рашовых сродкаў ва ўсёй народнай …падарцы.

…а тры з палавінай гады вайны, г. зн. …1944 год уключна, выдаткі бюджэта …фінансіраванне Наркаматаў Абароны і …нна-Марскога Флота перавысілі 420 …. руб. У 1944 годзе ваенныя выдаткі …аслі ў параўнанні з 1943 годам амаль …13 млрд. руб. У той-жа час значныя …кі з дзяржаўнага бюджэта былі накі…аны на аднаўленчыя работы ў вызва…ых раёнах і на далейшае развіццё на…най гаспадаркі і культуры СССР.

Фінансавая магутнасць нашай соцыялі…ічнай дзяржавы ў годы вайны ўзмац…ася і ўмацавалася. У гэтым праявіліся …ахісная трываласць эканамічнай асно… нашай дзяржавы, самаадданасць і …цоўны гераізм совецкага народа, вя…ая арганізатарская работа, праведзеная …годы вайны партыяй і ўрадам пад кі…ніцтвам нашага геніяльнага правады… і настаўніка вялікага Сталіна. (**Бурныя …ладысменты**).

Прыбыткі Дзяржаўнага бюджэта Саю… ССР за 1944 год павялічыліся ў па… [illegible] 27,6 процанта. Прыбыткі [illegible]

[illegible] 1944 годзе 116,1 [illegible] 91,1 млрд. руб. у 1943 годзе [illegible]

…авіяцыйнай прамысловасці сабекошт зніжан на 7,3 процанта ў параўнанні з 1943 годам, у танкавай — на 12,8 процанта, у прамысловасці ўзбраення — на 7,6 процанта, у станкабудаўніцтве — на 9,8 процанта, у электрапрамысловасці — на 9,9 процанта.

Зніжэнне сабекошту прамысловай прадукцыі з'яўляецца вынікам значнага павышэння прадукцыйнасці працы, эканоміі ў выдаткаванні сыравіны, паліва і другіх матэрыялаў. Прадукцыйнасць працы ў танкавай прамысловасці узрасла ў параўнанні з 1943 годам на 23,7 процанта, у авіяцыйнай прамысловасці—на 11,8 процанта, у харчовай прамысловасці — на 16,6 процанта. Гэтыя поспехі ў павышэнні прадукцыйнасці працы дасягнуты дзякуючы далейшаму ўдасканальванню тэхналогіі і арганізацыі вытворчасці, шырокаму ўкараненню паточнага метада вытворчасці, новаму ўздыму соцыялістычнага спаборніцтва на фабрыках і заводах.

Важнай крыніцай фінансавання ўзросшых дзяржаўных выдаткаў з'яўляюцца паступленні сродкаў ад насельніцтва. У 1944 годзе паступленні па дзяржаўных падатках ад насельніцтва склалі 37,2 млрд. рублёў супроць 28,6 млрд. рублёў у 1943 годзе. Рост гэтых паступленняў абумоўліваўся, галоўным чынам, павелічэннем колькасці плацельшчыкаў і павышэннем заработнай платы рабочых і служачых, а таксама ростам грашовых прыбыткаў калгаснікаў. Падпіска на Трэцюю Дзяржаўную Ваенную Пазыку, выпушчаную на суму 25 млрд. руб., склала амаль 29 млрд. руб. Паспяхова была рэалізавана таксама Чацвертая грашова-рэчавая латарэя, якая дала 5,2 млрд. руб. Гэтыя лічбы гавораць аб выдатным патрыятызме совецкага народа, які імкнецца ўсімі сіламі і сродкамі паскорыць канчатковы разгром ворага.

«Совецкія людзі, — сказаў таварыш Сталін, — адмаўлялі сабе ў многім неабходным, ішлі свядома на сур'ёзныя матэрыяльныя нястачы, каб больш даць фронту».

Як і ў папярэднія ваенныя годы, сродкі дзяржаўнага бюджэта накіроўваліся, галоўным чынам, на пакрыццё ваенных выдаткаў. Вярхоўны Совет СССР зацвердзіў на 1944 год выдаткі Наркаматаў Абароны і Ваенна-Марскога Флота ў суме 128,4 млрд. руб.; фактычна выдаткавана 137,9 мільярда рублёў.

Падводзячы папярэднія вынікі фінансавання Чырвонай Арміі, мы павінны адзначыць істотную дапамогу ў 1944 годзе, таксама як і ў бягучым 1945 годзе, з боку нашых саюзнікаў узбраеннем, матэрыяламі і прадуктамі харчавання для Чырвонай Арміі.

Совецкі народ і ва ўмовах ваеннага часу праводзіць вялікую творчую работу па аднаўленню гаспадаркі ў раней акупіраваных раёнах, па далейшаму развіццю [illegible] 29,0 мільярда рублёў, у тым ліку [illegible] 23,0 мільярда рублёў.

У 1944 годзе былі зроблены [illegible] 30,6 процанта [illegible] магаючы калгаснаму сялянству аднаўляць разбураную ворагам гаспадарку.

У 1944 годзе ажыццёўлена вялікая праграма пашырэння сеткі соцыяльна-культурных устаноў і мерапрыемстваў па падрыхтоўцы кадраў для народнай гаспадаркі. Выдаткі Дзяржаўнага бюджэта СССР на соцыяльна-культурныя мерапрыемствы ў 1944 годзе склалі 51,1 мільярда рублёў супроць 37,7 мільярда рублёў у 1943 годзе.

Гаворачы аб выдатках на соцыяльна-культурныя мерапрыемствы, трэба асобна спыніцца на Указе Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР ад 8 ліпеня 1944 года. Паводле гэтага закона колькасць многадзетных маці, маючых права на дапамогу, значна павялічана, павышан размер самых дапамог і уведзены дапамогі для адзінокіх маці. Апрача таго, значна пашырана сетка дзіцячых устаноў і радзільных дамоў, павялічаны водпускі рожаніцам і дапамога на нованароджаных.

Дзяржаўны бюджэт СССР на 1945 год

Таварышы дэпутаты! Дзяржаўны бюджэт на 1945 год, прадстаўлены Советам Народных Камісараў СССР на Ваша зацвярджэнне, прадугледжвае неабходныя асігнаванні для пакрыцця ваенных выдаткаў, павелічэнне выдаткаў на аднаўленчыя работы ў вызваленых раёнах і на далейшае развіццё народнай гаспадаркі і культуры Совецкага Саюза.

Прыбыткі і выдаткі Дзяржаўнага бюджэта СССР на 1945 год вызначаны ў 305,3 мільярда рублёў. У параўнанні з 1944 годам прыбыткі ўзрастаюць на 37,3 мільярда рублёў або на 13,9 процанта, а выдаткі — на 42,3 мільярда рублёў або на 16,1 процанта.

Паступленні ад дзяржаўных прадпрыемстваў і арганізацый

Расшырэнне прамысловай вытворчасці і таваразвароту, далейшае зніжэнне сабекошту прадукцыі забяспечваюць рост прыбыткаў бюджэта ад дзяржаўных прадпрыемстваў і арганізацый. Паступленні па падатку з абароту і адлічэнняў ад прыбыткаў, якія з'яўляюцца асноўнымі крыніцамі прыбыткаў бюджэта ў 1945 годзе, складуць амаль палавіну ўсіх прыбыткаў Дзяржаўнага бюджэта СССР. Паступленні па падатку з абароту і адлічэннях ад прыбыткаў павялічваюцца ў параўнанні з 1944 годам на 21,7 мільярда рублёў.

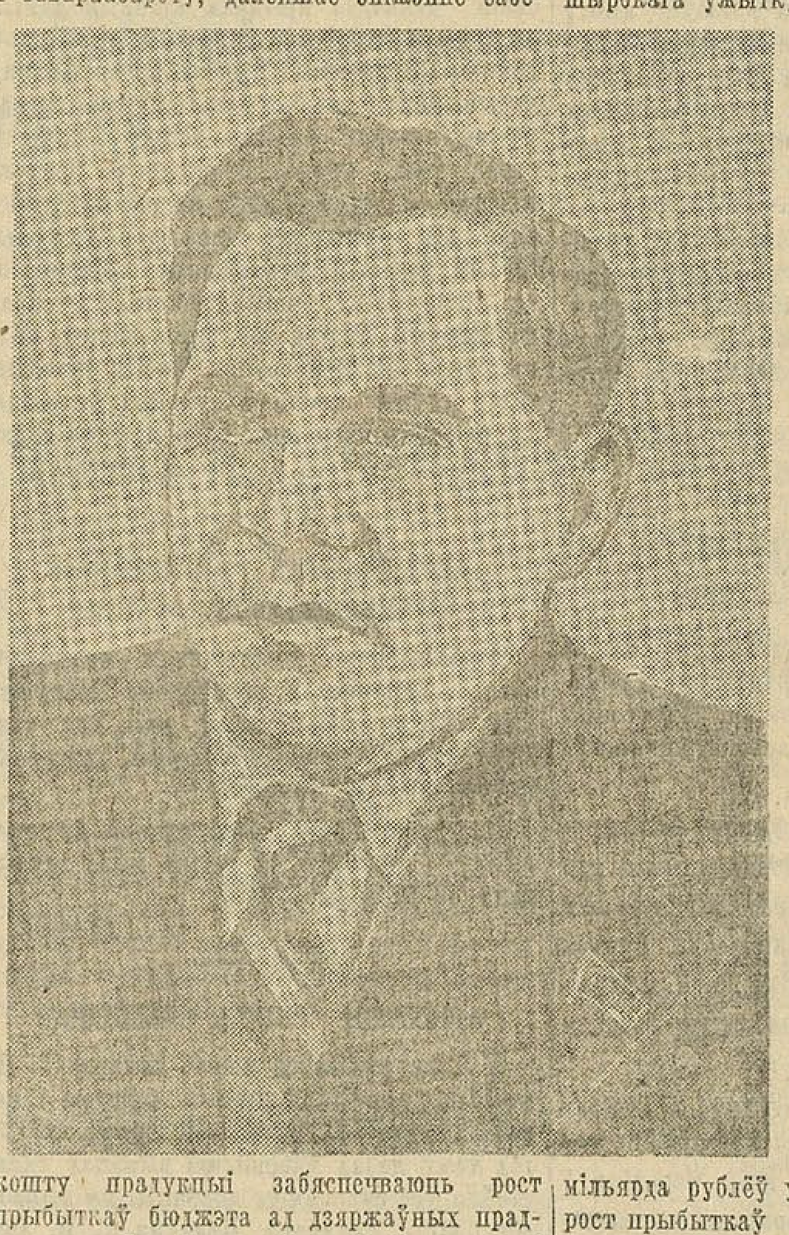

Паспяховае аднаўленне прадпрыемстваў у вызваленых раёнах, умацаванне сельскай гаспадаркі дазваляюць у 1945 годзе, побач з вялікім павелічэннем выпуску ваеннай прадукцыі і сродкаў вытворчасці, значна расшырыць выраб прадметаў шырокага ўжытку. Гэтым забяспечваецца істотнае павелічэнне аб'ёму рознічнага таваразвароту і, разам з тым, павелічэнне прыбыткаў бюджэта па падатку з абароту.

Наша краіна мае вялікія магчымасці для далейшага павелічэння вырабу прадметаў шырокага ўжытку. Аднак, магчымасці гэтыя скарыстоўваюцца далёка не поўнасцю. Наркаматы тэкстыльнай, лёгкай і харчовай прамысловасці павінны паклапаціцца аб павелічэнні выпуску і тавараў шырокага ўжытку. Да гэтага часу недастаткова скарыстоўваюцца мясцовыя рэсурсы прадпрыемствамі прамысловай кааперацыі і мясцовай прамысловасці.

Советам Народных Камісараў саюзных і аўтаномных рэспублік, абласным і краявым выканаўчым камітэтам Советаў дэпутатаў працоўных пара ўзмацніць увагу да вырабу прадметаў шырокага ўжытку.

Рост прыбыткаў дзяржаўных прадпрыемстваў і арганізацый грунтуецца на далейшым павелічэнні аб'ёму вытворчасці і зніжэнні сабекошту прадукцыі. На 1945 год прыбыткі дзяржаўных прадпрыемстваў і арганізацый прадугледжаны ў размеры 27,6 мільярда рублёў супроць 24,4 мільярда рублёў у 1944 годзе. Найбольшы рост прыбыткаў намячаецца ў прамысловасці—на 2,6 мільярда рублёў.

Выкананне плана накапленняў патрабуе далейшага ўдасканалення тэхнікі і арганізацыі вытворчасці, шырокага распаўсюджання вопыту перадавых прадпрыемстваў. Выкананне плана накапленняў патрабуе эканомнага выдаткавання матэрыялаў, паліва, электраэнергіі і фонду заработнай платы, зніжэння браку, адыходаў і іншых непрадукцыйных затрат.

Таварыш Сталін вучыць, што для ўзмацнення накапленняў у народнай гаспадарцы неабходна: «Знішчэнне безгаспадарчасці, мабілізацыя ўнутраных рэсурсаў прамысловасці, укараненне і ўмацаванне гаспадарчага разліку ва ўсіх нашых прадпрыемствах, сістэматычнае зніжэнне сабекошту, узмацненне ўнутрыпрамысловага накаплення ва ўсіх без выключэння галінах прамысловасці».

Паступленне сродкаў ад насельніцтва

У прыбытках дзяржаўнага бюджэта на 1945 год, як і ў папярэднія ваенныя годы, значнае месца займаюць паступленні ад насельніцтва па падатках і пазыках.

У адпаведнасці з павелічэннем колькасці працуючых у галінах народнай гаспадаркі, паступленні па дзяржаўных падатках вызначаны на 1945 год у суме 45,3 мільярда рублёў, г. зн. павялічваюцца ў параўнанні з 1944 годам на 8,1 мільярда рублёў. Асноўную суму паступленняў дае ваенны падатак — 24,4 мільярда рублёў. Значныя сродкі павінны паступіць таксама па сельскагаспадарчаму і падаходнаму падатках.

Агульнавядомы вялікае народнагаспадарчае значэнне і велізарная папулярнасць совецкіх дзяржаўных пазык, якія размяшчаюцца сярод насельніцтва.

У 1945 годзе прадугледжваецца выпуск Чацвертай Дзяржаўнай Ваеннай Пазыкі на суму 25 мільярдаў рублёў. Няма сумнення, што новая пазыка сустрэне поўнае падтрыманне ўсяго совецкага народа.

Трэба таксама адзначыць, што ў 1945 годзе прадугледжваецца павелічэнне астаткаў укладаў у ашчадных касах на суму 1.400 млн. рублёў, у той час як у 1944 годзе астаткі ўкладаў насельніцтва выраслі на 856 млн. рублёў.

Як указана вышэй, аб'ём бюджэта 1945 года перавышае 300 мільярдаў рублёў. Паспяховае выкананне такой абшырнай фінансавай праграмы патрабуе далейшага паляпшэння работы ўсіх звенняў фінансавага апарата. Няма сумнення, што пад кіраўніцтвам партыі і ўрада фінансавыя органы з чэсцю выканаюць ускладзеныя на іх адказныя заданні.

Фінансаванне ваенных выдаткаў

Таварышы дэпутаты! Дзень канчатковага разгрому гітлераўскай Германіі блізак. Але вораг, прадбачачы немінучую пагібель, адчайна супраціўляецца. Каб зламаць гэтае супраціўленне і завяршыць перамогу над ворагам, неабходна далейшае напружанне нашых намаганняў, далейшая мабілізацыя ўсіх матэрыяльных і грашовых рэсурсаў нашай дзяржавы.

У прадстаўленым на Ваша зацвярджэнне Дзяржаўным бюджэце Саюза ССР на 1945 год выдаткі на фінансаванне Наркаматаў Абароны і Ваенна-Марскога Флота прадугледжаны ў суме 137,9 мільярда рублёў, што складае 45,1 процанта ўсіх выдаткаў бюджэта ў 1945 годзе.

Фінансаванне народнай гаспадаркі

Выдаткі Дзяржаўнага бюджэта на фінансаванне народнай гаспадаркі вызначаны ў размеры 64,6 мільярда рублёў супроць 49,0 мільярда рублёў у 1944 годзе, г. зн. узрастаюць на 31,8 процанта. Такое значнае павелічэнне выдаткаў на фінансаванне народнай гаспадаркі—адна з характэрных асаблівасцей Дзяржаўнага бюджэта СССР 1945 года. Па асобных галінах народнай гаспадаркі ўказаная сума асігнаванняў размяркоўваецца наступным чынам:

(у млрд. руб.)

	1944 г. Выкананне па папярэдніх даных	1945 г.	Рост супроць 1944 г. у проц.
Усяго на народную гаспадарку	49,0	64,6	31,8
У тым ліку:			
Прамысловасць	27,3	35,9	31,5
Сельская гаспадарка	7,0	9,2	31,4
Транспарт і сувязь	7,7	9,8	27,3
Гандаль і нарыхтоўкі	1,2	1,7	41,7
Камунальная і жыллёвая гаспадарка	1,8	2,9	61,1

Павелічэнне выдаткаў на фінансаванне народнай гаспадаркі ў 1945 годзе звязана ў асноўным з ростам затрат на капітальнае будаўніцтва і ў першую чаргу—на аднаўленчыя работы ў вызваленых раёнах.

Выкананне намечанай на 1945 год праграмы капітальных работ абавязвае нашы гаспадарчыя арганізацыі аддаваць сур'ёзную ўвагу пытанням удзешаўлення будаўніцтва.

Рост аб'ёму вытворчасці ў 1945 годзе патрабуе павелічэння ўласных абаротных сродкаў гаспадарчых арганізацый. Размер уласных абаротных сродкаў, неабходных прадпрыемствам усіх галін народнай гаспадаркі, вызначан на 1945 год у 66,0 млрд. рублёў супроць 59,2 мільярда рублёў у 1944 годзе, г. зн. павялічваецца на 6,8 мільярда рублёў, у тым ліку за кошт Дзяржаўнага бюджэта — на 3,2 мільярда рублёў.

Фінансаванне соцыяльна-культурных мерапрыемстваў

У Дзяржаўным бюджэце СССР на 1945 год прадугледжваецца таксама павелічэнне выдаткаў на соцыяльна-культурныя мерапрыемствы. Гэтыя выдаткі ўзрастаюць з 51,1 мільярда рублёў у 1944 годзе да 66,1 мільярда рублёў у 1945 годзе, г. зн. на 15,0 мільярдаў рублёў. Па асобных мерапрыемствах асігнаванні вызначаны ў наступных размерах:

(у млн. руб.)

	1944 г. Выкананне па папярэдніх даных	1945 г.	Рост супроць 1944 г. у проц.
Асвета	20.440	28.591	39,9
Ахова здароўя і фізічная культура	10.210	13.194	29,2
Дзяржаўнае соцыяльнае страхаванне	3.856	5.202	34,9
Дзяржаўныя дапамогі многадзетным і адзінокім маці	872	1.407	61,3
Соцыяльнае забяспечанне	15.686	17.695	12,8

Выдаткі на кіраванне

Выдаткі на ўтрыманне органаў дзяржаўнага кіравання праектуюцца на 1945 год у суме 9,5 мільярда рублёў, у тым ліку па саюзнаму бюджэту — 3,1 мільярда рублёў і па Дзяржаўных бюджэтах саюзных рэспублік—6,4 мільярда рублёў. У параўнанні з 1944 годам выдаткі на апарат дзяржаўнага кіравання павялічваюцца на 2,2 мільярда рублёў, у асноўным — на ўтрыманне органаў кіравання ў раёнах, вызваленых ад нямецкіх акупантаў.

У годы вайны ўпраўленчы апарат і выдаткі на яго ўтрыманне былі прыкметна скарочаны. За кошт скарачэння ўпраўленчага апарата наша прамысловасць, транспарт і другія галіны гаспадаркі атрымалі дадаткова некаторую колькасць рабочай сілы. Аднак у радзе выпадкаў нямала яшчэ лішніх сродкаў трацілася на ўтрыманне ўпраўленчага апарата. Трэба, каб кіраўнікі прадпрыемстваў і ўстаноў больш займаліся пытаннямі паляпшэння работы апарата і ўсямерна скарачалі ўпраўленчыя выдаткі.

Рэспубліканскія і мясцовыя бюджэты

Таварышы дэпутаты! Дзяржаўны бюджэт СССР на 1945 год упершыню за годы вайны ўключае бюджэты ўсіх саюзных рэспублік па ўсёй іх тэрыторыі. Гэта вынік найвялікшых перамог нашай доблеснай Чырвонай Арміі (**Апладысменты**).

Агульны аб'ём Дзяржаўных бюджэтаў саюзных рэспублік на 1945 год вызначан у 52,2 мільярда рублёў. У параўнанні з 1944 годам ён павялічваецца на 14,5 мільярда рублёў або на 38,6 процанта. Такое павелічэнне аб'ёму Дзяржаўных бюджэтаў саюзных рэспублік абумоўліваецца, галоўным чынам, ростам выдаткаў саюзных рэспублік, вызваленых ад акупацыі. У цэлым аб'ём бюджэтаў гэтых рэспублік — Украінскай, Беларускай, Малдаўскай, Літоўскай, Латвійскай, Эстонскай і Карэла-Фінскай — павялічваецца на 112,3 процанта. Бюджэты астатніх саюзных рэспублік узрастаюць на 22,3 процанта.

Дзяржаўныя бюджэты асобных саюзных рэспублік на 1945 год прадстаўляюцца ў наступных сумах:

(у млн. руб.)

	1944 г. Выкананне па папярэдніх даных	1945 г.	Рост супроць 1944 г. у проц.
РСФСР	23.556	28.588	21,4
Украінская ССР	5.355	9.124	70,4
Беларуская ССР	720	2.377	230,1
Азербайджанская ССР	971	1.183	21,8
Грузінская ССР	1.223	1.456	19,0
Армянская ССР	572	650	13,6
Туркменская ССР	417	516	23,7
Узбекская ССР	1.719	2.160	25,7
Таджыкская ССР	498	651	30,7
Казахская ССР	1.437	1.885	31,2
Кіргізская ССР	407	562	38,1
Карэла-Фінская ССР	153	288	88,3
Малдаўская ССР	170	540	217,7
Літоўская ССР	169	728	330,8
Латвійская ССР	156	792	407,7
Эстонская ССР	130	698	436,9
Усяго	37.653	52.198	38,6

Рост бюджэтаў саюзных рэспублік на чацвертым годзе вайны гаворыць аб далейшых поспехах ленінска-сталінскай нацыянальнай палітыкі. У годы Вялікай Айчыннай вайны яшчэ больш умацавалася непарушная дружба народаў Совецкага Саюза. Брацкае садружаства народаў Совецкага Саюза — адна з важнейшых крыніц магутнасці нашай краіны.

У 1945 годзе прыбыткі саюзных рэспублік узрастаюць як за кошт росту адлічэнняў ад агульнасаюзных прыбыткаў, так і за кошт росту прыбыткаў мясцовай гаспадаркі.

Каб умацаваць прыбытковую базу рэспублік, якія падвергліся часовай акупацыі, і забяспечыць аднаўленне мясцовай гаспадаркі і нацыянальнай культуры, намечаны датацыі з саюзнага бюджэта ў размеры 3.780 млн. рублёў. Па асобных рэспубліках датацыя прадугледжваецца ў наступных размерах: Украінскай ССР — 1.500 мільёнаў рублёў, Беларускай ССР— 1.200 мільёнаў рублёў, Карэла-Фінскай ССР — 80 мільёнаў рублёў, Малдаўскай ССР — 300 мільёнаў рублёў, Літоўскай ССР — 200 мільёнаў рублёў, Латвійскай ССР — 200 мільёнаў рублёў, Эстонскай ССР — 300 мільёнаў рублёў.

У выдатках саюзных рэспублік буйныя сумы намячаюцца на фінансаванне народнай гаспадаркі. Агульная сума выдаткаў на фінансаванне народнай гаспадаркі вызначана ў 9,2 млрд. рублёў супроць 6,2 мільярда рублёў у 1944 годзе, г. зн. узрастае на 48,4 процанта.

Такое павелічэнне выдаткаў на народную гаспадарку адпавядае задачам хуткага аднаўлення мясцовай прамысловасці, гарадской і дарожнай гаспадаркі ў рэспубліках, вызваленых ад нямецкай акупацыі, а таксама забяспечвае далейшае развіццё і ўмацаванне мясцовай і гарадской гаспадаркі ў астатніх саюзных рэспубліках.

На фінансаванне капітальных работ у 1945 годзе асігнуецца 3,4 мільярда рублёў. Амаль палавіна гэтай сумы будзе выдаткавана ў рэспубліках, вызваленых ад нямецкіх захопнікаў.

Для ўмацавання рэспубліканскіх і мясцовых бюджэтаў намячаецца павышэнне размераў адлічэнняў па дзяржаўнай пазыцы і ваеннаму падатку ў рэспубліканскія і мясцовыя бюджэты. Размер адлічэнняў па дзяржаўных пазыках у бюджэт РСФСР павышаецца з 15 процантаў да 25 процантаў, а па бюджэтах другіх саюзных рэспублік — з 15 процантаў да 50 процантаў. Адлічэнні ад ваеннага падатку ў бюджэты саюзных рэспублік, апрача РСФСР, павялічваюцца з 5 да 15 процантаў.

* * *

Таварышы дэпутаты! Ажыццяўляюцца гістарычныя рашэнні Крымскай Канферэнцыі кіраўнікоў трох саюзных дзяржаў. Набліжаецца дзень канчатковага разгрому ненавіснага ворага.

Прадстаўлены на Ваша зацвярджэнне Дзяржаўны бюджэт Саюза ССР на 1945 год прадугледжвае мабілізацыю сродкаў для пабеднага закапчэння вялікай Айчыннай вайны, для аднаўлення разбуранай гаспадаркі ў вызваленых раёнах, для далейшага ўмацавання і развіцця народнай гаспадаркі і культуры нашай краіны.

Перамога блізка. Да яе вядзе нас вялікі Сталін! (**Бурныя, працяглыя апладысменты, усе дэпутаты ўстаюць. Авацыя ў чэсць таварыша Сталіна**).

*) Друкуецца па скарочанай стэнаграме.

Бібліяграфія

Часопіс „Беларусь“ № 1

(За 1945 год)

Выйшаў з друку чарговы, першы ў 1945 годзе, нумар грамадска-палітычнага і літаратурнага часопіса «Беларусь».

Часопіс адкрываецца гімнам Совецкага Саюза, перакладзеным на беларускую мову Якубам Коласам, Кандратам Крапівой, Аркадзем Куляшовым і Максімам Танкам. Магутна і велічна гучаць яго словы:

«Саюз непарушны рэспублік свабодных
З'еднала навекі Вялікая Русь.
Няхай жыве створаны воляй народаў,
Адзіны, магутны Совецкі Саюз!»

Сакратар ЦК КП(б)Б тав. Т. С. Гарбуноў у сваім артыкуле «Беларуская культура жыве і развіваецца» дае яркі малюнак адраджэння беларускай культуры, якую не ўдалося знішчыць нямецка-фашысцкім захопнікам. У пацвярджэнне аўтар прыводзіць красамоўныя, пераканаўчыя лічбы і факты:

«.... Ужо адноўлена звыш 10 тысяч школ, у якіх навучаецца 1.300.000 дзяцей. Адноўлен Дзяржаўны універсітэт, Медыцынскі інстытут, Педагагічны інстытут, Інстытут народнай гаспадаркі і яшчэ 9 вышэйшых навучальных устаноў. Адноўлены драматычныя тэатры, нацыянальная опера. Нядаўна тэатр оперы і балета паказаў новую оперу, прысвечаную партызанскай барацьбе беларускага народа супроць нямецкіх захопнікаў. Адноўлены драматычныя тэатры імя Янкі Купалы ў Мінску і імя Якуба Коласа ў Віцебску, пачаў работу Палескі абласны тэатр у горадзе Мозыры. У Гродна аднавіў сваю работу Беларускі Дзяржаўны ансамбль песні і пляскі. Адноўлены і працуюць калектывы: Дзяржаўнага джаза, сімфанічнага аркестра філармоніі, квартэта на нацыянальных інструментах — цымбалах, тэатр музыкальнай камедыі».

Далей тав. Гарбуноў расказвае пра работу беларускіх мастакоў, пісьменнікаў, паэтаў і кампазітараў у дні Айчыннай вайны, пра іх новыя творы, прысвечаныя мужнай барацьбе беларускага народа супроць нямецкіх захопнікаў.

«Не ўдалося гітлераўцам разбурыць культуру беларускага народа. Беларуская культура жыве і развіваецца!»

З матэрыялаў пра мінулае Беларусі, якія ёсць у кожным нумары часопіса, на гэты раз звяртаюць на сябе ўвагу нарыс М. Ларчанкі «Першы вялікі нацыянальны паэт» (Ф. Багушэвіч) і артыкул прафесара С. Шамбінага «Аб бытаванні народнага эпаса ў Беларусі».

У часопісе багатыя раздзелы прозы і паэзіі.

Надзвычай добрае ўражанне пакідае змешчанае ў нумары апавяданне М. Клімковіча «Мальвініна доля». Гэта—апавяданне аб простым беларускім селяніне і аб тым, як ён, працуючы на старым, забытым млыне, змагаецца разам з партызанамі супроць немцаў. У аснову апавядання пакладзен цікавы сюжэт, напісана яно сакавітай мовай і мае рад надзвычай трапных дэталей.

Дзед Базыль — герой апавядання—судзіць сваім строгім і справядлівым судом нямецкага ката, ад рук якога загінула нямала базылёвых знаёмых і аднасельчан. Спаймаўшы немца на месцы злачынства, Базыль рашыў расправіцца з ім: ён пасадзіў немца ў коўш вадзянога кола, прыкруціў вяроўкаю і выбіў застаўкі, пусціўшы кола ў ход. Немец штораз акунаўся ў ледзяную ваду, у жывёльным страху сустракаючы сваю смерць.

«Стары млын,—чытаем мы ў канцы апавядання, — паскрыпваючы, тахкаў сваімі латакамі, гулі пустыя жорны, трашчалі крыгі, а дзед Базыль без шапкі стаяў на гаці — і калі зноў падымалася галава немца з вады, памінаў, нібы па памінальніцы, усіх забітых і замучаных немцамі знаёмых людзей, за якіх ён караў ворага сёння сваёй карай».

З удалымі апавяданнямі выступаюць у нумары маладыя пісьменнікі Іван Мележ і Мікола Лупсякоў. У апавяданні І. Мележа «У завіруху» і ў апавяданні М. Лупсякова расказваецца пра мужнасць совецкіх воінаў, пра іх неўміручую нянавісць да немцаў. Арыгінальна і досыць тонка паказвае І. Мележ свайго героя—Засмужца, радавога совецкага воіна, які ў завіруху, перамагаючы нечалавечую стомленасць, нясе тэрміновы пакет — данясенне. Стомленасць была да таго бязмерная, што баец не можа рухацца далей. Сустрэўшы ў дарозе сваіх таварышоў, Засмужац быў не супроць таго, каб ускласці давяршэнне свайго абавязку на байца Бондара. Але Бондар, як паведаміў Засмужцу капітан, памёр ад ран і ляжыць тут-жа, у пакоі. Засмужац «... як заварожаны, пагляд̌аў на нябожчыка. Пачуццё віны перад таварышам, на якога ён прасіў капітана ўскласці свой абавязак, было першым пачуццём, якое выклікалася смерцю Бондара. Засмужцу здалося, што Бондар зараз падымецца і закрычыць: «Ты! Як ты можаш звальваць на нас свой абавязак! Што ты яшчэ хочаш патрабаваць ад нас! Мы ўсё аддалі. Як ты можаш шкадаваць сябе, спасылацца на стому. Хіба-ж наша салдацкая смерць не кліча цябе да нянавісці, да помсты немцам? Адпомсці за нас!»

І баец Засмужац зноў ідзе ў дарогу...

Пісьменнік Ілья Гурскі выступіў у нумары з апавяданнем «Дзяўчына ў шынелі».

Сярод вершаў асабліва выдзяляюцца: «Маё і тваё маленства» П. Панчанкі, «Танкіст». М. Лужаніна, «Вясёлка» А. Зарыцкага, «Дзіва» В. Віткі.

Цікавы артыкул І. Гутарава «Партызанскі фальклор». Аўтар артыкула — непасрэдны ўдзельнік партызанскай вайны на Беларусі—прыводзіць яркія прыклады народнай творчасці перыяду Айчыннай вайны, аналізуе напрамкі гэтай творчасці.

Часопіс адгукнуўся крытычнымі артыкуламі на новыя пастаноўкі беларускіх тэатраў (опера «Алеся» і спектакль «Заложнікі»); як і ў ранейшых нумарах, дадзены матэрыялы на гістарычныя тэмы, змешчаны даведнік, бібліяграфія, хроніка.

Нельга не адзначыць прыкрую рэдакцыйную неахайнасць, якая мае месца ў гэтым нумары: на 32 старонцы часопіса змешчан здымак, на якім—гэта відаць кожнаму—партызанскія шаўцы рамантуюць абутак, аднак подпіс пад клішэ сцвярджае, што гэта партызаны рамантуюць... зброю. Апрача таго, цэлая серыя здымкаў з партызанскага жыцця завёрстана чамусьці ў артыкул на гістарычную тэму «Аб бытаванні народнага эпаса ў Беларусі», тады, калі для іх у часопісе можна было-б знайсці больш адпаведнае месца.

Аднак гэтыя неахайнасці не зніжаюць таго вельмі прыемнага ўражання, якое пакідае першы нумар часопіса «Беларусь» за 1945 год.

В. ПЯТРОЎ.

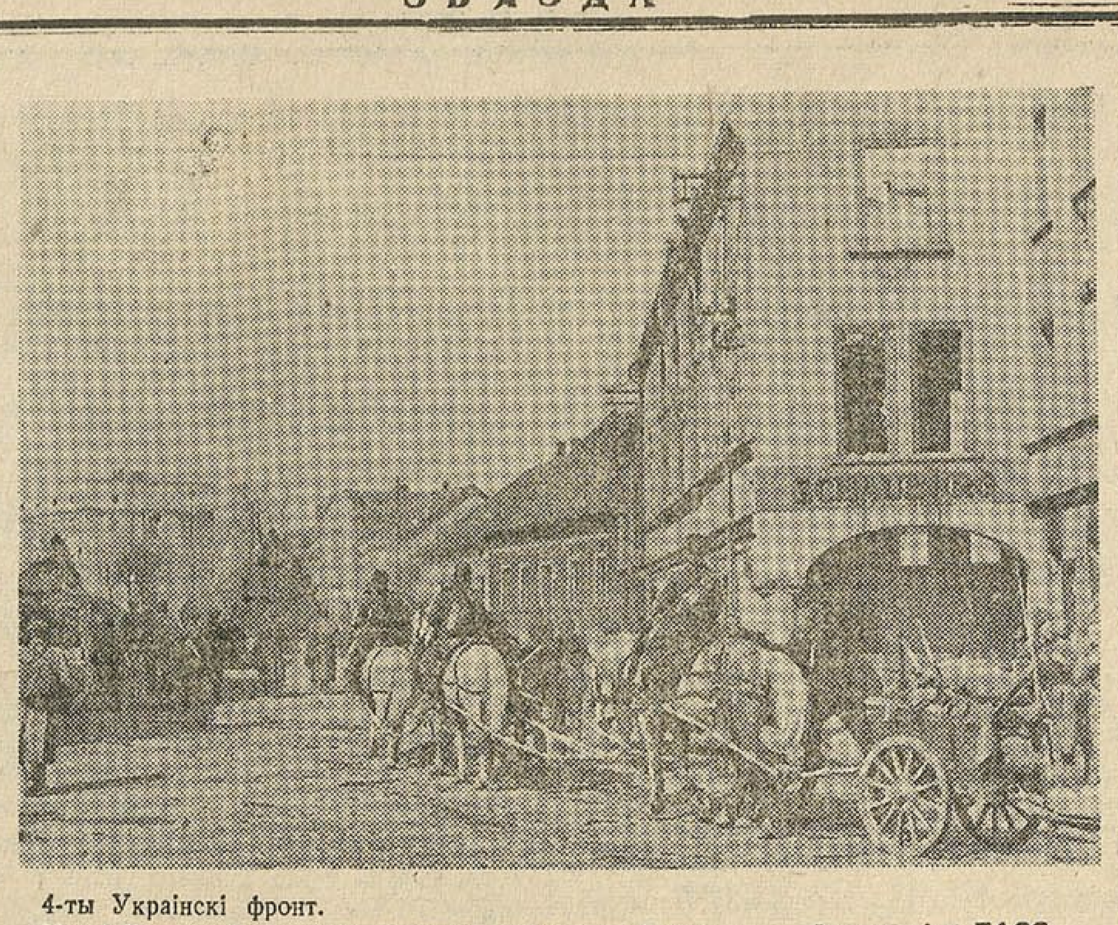

4-ты Украінскі фронт. Часці Чырвонай Арміі праходзяць праз горад Зорау. Фотахроніка ТАСС.

Па Совецкаму Саюзу

ЮБІЛЕЙ СТАРЭЙШАГА МЕТАЛУРГІЧНАГА ЗАВОДА

225 год таму назад быў заснаван Ніжне-тагільскі металургічны завод. У мясцовым музеі захоўваецца масіўная мемарыяльная дошка, якая адліта з першага чыгуна тагільскіх домнаў. На гэтай дошцы ўзноўлены словы указа Пятра І «Пажалаван тульскаму казаку Нікіце Дземідаву ў Верхатурскім павеце на рацэ Нейве, жалезны завод...»

У 1720 годзе Нікіта Дземідаў пачаў будаваць на той час самы вялікі ў Еўропе завод. Праз 5 год было закончана будаўніцтва плаціны і двух доменных печаў. Жалеза, якое выпускалася заводам, мела вялікі попыт і карысталася сусветнай славай.

За два з чвэрцю века завод даў радзіме многа выдатных людзей. Тут працавалі першыя будаўнікі паравоза і чыгункі [illegible] бацька і сын Чэрапанавы, [illegible] Ушакоў, [illegible] Артамонаў.

(ТАСС).

ЦІКАВЫЯ ДАКУМЕНТЫ АБ АДМІРАЛЕ УШАКОВЕ

У цэнтральным гістарычным архіве знойдзена «Справа аб ахвяраванні адміралам Фёдарам Фёдаравічам Ушаковым 31.986 руб. 66 кап. у карысць папярэдніх [illegible]».

Гісторыя гэтага ахвяравання такая: у 1819 годзе была створана камісія для аказання дапамогі жыхарам раёнаў, якія [illegible] ад нашэсця Напалеона. Камісія звярнулася да насельніцтва Расіі з заклікам аб ахвяраванні на гэтую патрыятычную справу.

Адным з першых адгукнуўся адмірал Ушакоў. Ён перадаў у распараджэнне камісіі свае збярэжні, якія хаваліся ў апякунскім савеце імператарскага выхавальнага дома ў Пецярбургу. З перапіскі Ушакова відаць, што адмірал не хацеў разглашаць гэтага факта.

Знойдзеныя дакументы ўвойдуць у зборнік аб адмірале Ушакове.

(ТАСС).

ПРАЦОЎНАЕ УСТРОЙСТВА ІНВАЛІДАЎ АЙЧЫННАЙ ВАЙНЫ

У Цэнтральным інстытуце экспертызы працаздольнасці і арганізацыі працы інвалідаў (ЦІЭПІП) адкрылася навуковая сесія, у якой прымаюць удзел вучоныя, практыкі ўрачэбна-працоўных экспертных камісій, органаў сацыяльнага забеспячэння РСФСР, Украіны, Беларусі і іншых рэспублік.

Дырэктар інстытута тав. Бабанская ў сваім дакладзе прывяла цікавыя даныя аб працаўстройстве інвалідаў Айчыннай вайны. Своечасовая і добра арганізаваная медыцынская дапамога садзейнічае хуткаму вылячэнню раненых воінаў і звароту [illegible] працаздольнасці. [illegible] у РСФСР на работу [illegible] больш 98 процантаў інвалідаў 3 групы. Высокі ўзровень механізацыі вытворчасці на дзяржаўных прадпрыемствах стварае спрыяльныя ўмовы для прыцягнення да працы інвалідаў 2-й групы. Многія інваліды гэтай групы пасля навучання ўстроены на работу і паспяхова спраўляюцца з ёй.

(ТАСС).

АДРАДЖАЕЦЦА ТЭКСТЫЛЬНАЯ ПРАМЫСЛОВАСЦЬ УКРАІНЫ

Адраджаецца тэкстыльная прамысловасць Украіны. У рэспубліцы працуюць ужо 35 прадпрыемстваў, якія выпускаюць сукно, розныя тканіны, габелены, каўры, абрусы, гардзіны.

На аднаўленне тэкстыльнай прамысловасці Украіны ў гэтым годзе асігнавана 22 мільёны рублёў.

(ТАСС).

АДНОЎЛЕН ВЫРАБ САМАВАРАЎ

У Туле адноўлен выраб самавараў. На фабрыку вярнуліся старыя майстры і сярод іх Георгій Пятровіч Іваноў, які 35 год таму назад упершыню выканаў [illegible] самавар. [illegible] Іваноў зрабіў 25-тысячны самавар.

У гэтым годзе фабрыка выпусціць 10 тысяч самавараў надзвычай прыгожай формы, многа падносаў, паласкальніц, бідонаў; у маі пачнецца выраб удасканаленых электрачайнікаў і электракафейнікаў.

(ТАСС).

ВАЕННЫЯ ДЗЕЯННІ У ЗАХОДНЯЙ ЕЎРОПЕ

ЛОНДАН, 26 красавіка. (ТАСС). У паведамленні штаба вярхоўнага камандавання экспедыцыйных сіл саюзнікаў гаворыцца, што бронетанкавыя часці саюзнікаў прасоўваюцца да Мюнхена з поўначы. Яны знаходзяцца ў 24 кіламетрах на паўднёвым усходзе ад Рэгена і ў 29 кіламетрах ад аўстрыйскай граніцы.

На ўсходзе саюзнікі ўтрымліваюць [illegible] участак на беразе Дуная ад пункта ў 3 кіламетрах на захадзе ад [illegible] да Кельгейма.

У «мяшку» на поўдні ад Штутгарта [illegible] гарадоў. «Мяшок» ліквідуецца.

Саюзнікі дасягнулі мора [illegible] германскай граніцы [illegible].

На працягу 24 красавіка саюзнікі ўзялі ў палон больш 43 тысяч чалавек.

Заява Этлі

САН-ФРАНЦЫСКА, 24 красавіка. (спец. кар. ТАСС). Выступаючы на прэс-канферэнцыі ў Сан-Францыска, намеснік англійскага прэм'ер-міністра Этлі заявіў, што Англія будзе падтрымліваць совецкую прапанову аб тым, каб Беларусі і Украіне былі прадастаўлены асобныя месцы ў Асамблеі. Адказваючы на пытанне аб тым, якія падставы для такога прадастаўлення, Этлі заявіў, што гэтыя рэспублікі маюць самастойныя дыпламатычныя зносіны.

Амерыканскі друк аб зверствах немцаў

НЬЮ-ЁРК, 22 красавіка (ТАСС). Амерыканскі друк публікуе паведамленне з Германіі, у якім гаворыцца, што ваенныя ўлады прымусілі немцаў—жыхароў Веймара агледзець лагер смерці ў Бухенвальдзе. Немцам гаварылі: «Вы павінны бачыць тое, за што вы нясеце адказнасць».

Агледальнік газеты «Нью-Йорк Таймс» [illegible] крэматорый і лабараторый. [illegible] «пергамент» — вялікія кавалкі татуіраванай чалавечай скуры, сабранай [illegible] «пергамента» былі зроблены 2 вялікія абажуры.

Далей былі агледжаны баракі, дзе знаходзіцца 3000 хворых і 4800 [illegible].

[illegible]

ДА ЗВАРОТУ ПЕТЭНА Ў ФРАНЦЫЮ

ПАРЫЖ, 26 красавіка. (ТАСС). [illegible] перагаворы паміж французскімі і швейцарскімі ўладамі аб звароце Петэна [illegible].

[illegible]

ЗНІКНЕННЕ ГЕРЫНГА

СТАКГОЛЬМ, 26 красавіка. (ТАСС). Сёння вечарам гітлераўскае радыё перадало паведамленне аб тым, што Герынг [illegible] у адстаўку з паста камандуючага германскімі ваенна-паветранымі сіламі, матывіруючы гэта «хваробай сэрца». Гітлер «задаволіў просьбу Герынга» і назначыў на яго месца генерала Рытэр фон Грэйма.

Імя Герынга памянёна сёння ў перадачы гітлераўскага радыё упершыню пасля [illegible].

БЕДСТВЕННАЕ СТАНОВІШЧА НАСЕЛЬНІЦТВА ГАЛАНДЫІ

ЛОНДАН. (ТАСС). Насельніцтва [illegible] раёнаў Галандыі, якія яшчэ [illegible].

[illegible]

ПАВЕДАМЛЕННЕ

27 красавіка г. г. у Беларускім Дзяржаўным музеі Айчыннай вайны адкрываецца выстаўка: «Зверствы немцаў у Беларусі».

Музей адкрыт для наведвальнікаў штодзённа (апрача панядзелка) з 11 гадзін да 5 гадзін вечара.

ДЫРЭКЦЫЯ МУЗЕЯ.

27 красавіка, у 7 гадзін вечара, у Доме партыйнай асветы адбудзецца публічная лекцыя:

«Гістарычныя карэнні дружбы народаў СССР».

Лектар—член-карэспандэнт Акадэміі Навук СССР прафесар Панкратава.

Білеты—у райкомах КП(б)Б і Доме партыйнай асветы.

Адказны рэдактар **Д. ДРАГУН.**

ТЭАТР І КІНО

Беларускі Дзяржаўны ордэна Леніна тэатр оперы і балета
у памяшканні Дома Чырвонай Арміі 27 красавіка
«МАДАМ БЕТЭРФЛЕЙ»
(Чыо-чыо-сан)
Пачатак у 19 гадзін 30 мінут.

Кінотэатр «Першы»
«СЕРЭНАДА СОНЕЧНАЙ ДАЛІНЫ»
Пачатак сеансаў у 12, 14, 16, 18 гадзін.
«КРЫМСКАЯ КАНФЕРЭНЦЫЯ»
Пачатак сеансаў у 20, 22 гадзіны.

Кінотэатр «Беларусь»
«АПОВЕСЦЬ АБ АДНЫМ КАРАБЛІ»
Пачатак сеансаў у 12, 13 г. 50 м., 15 г. 30 м., 17 г. 15 м., 19 г. 5 м., 21 гадз.

Кінотэатр «Радзіма»
«МАЯ ЛЮБОЎ»
Пачатак сеансаў у 20, 22 гадз.

Дзіцячы кінотэатр
«ЯК ГАРТАВАЛАСЯ СТАЛЬ»
Пачатак сеансаў у 10, 12, 14, 16, 18 гадзін.

Беларускі Дзяржаўны ордэна Працоўнага Чырвонага Сцяга Драматычны тэатр імені Янкі Купалы
ГЭТЫМІ ДНЯМІ
ПРЭМ'ЕРА
Алесь Кучар
„ЗАЛОЖНІКІ“
П'еса ў трох актах, у шасці карцінах.
Пастаноўка заслужанага артыста БССР Л. Г. Рахленка.
Мастак І. М. Ушакоў.
Кампазітар заслужаны дзеяч мастацтваў БССР Е. К. Цікоцкі.
Пачатак у 19 гадзін 30 мінут.
Каса адкрыта з 14 гадзін да 19 гадзін 30 мінут.

Упраўленне па справах мастацтваў пры СНК БССР
Дзяржаўны тэатр музыкальнай камедыі
У памяшканні Акруговага Дома Чырвонай Арміі
АДКРЫЦЦЁ ГАСТРОЛЕЙ
29 красавіка
С. Джонс.
„ГЕИША“
Аперэта ў трох дзеях.
Пачатак у 19 гадзін 30 мінут.
Продаж білетаў у касе АДЧА з 14 гадзін.

БЕЛАРУСКАЯ
дзяржаўная ордэна Працоўнага Чырвонага Сцяга філармонія
купляе ў насельніцтва за наяўны газлік ноты:
РАМАНСЫ, ПЕСНІ, ОПЕРНЫЯ КЛАВІРЫ, ФОРТЭПІЯННЫЯ І ІНСТРУМЕНТАЛЬНЫЯ ТВОРЫ РОЗНЫХ АЎТАРАЎ, а таксама КНІГІ па ПЫТАННЯХ МУЗЫКІ.
З ПРАПАНОВАМІ ЗВЯРТАЦЦА ПА АДРАСУ: оперны тэатр, Белдзяржфілармонія, пакой № 143.
ДЫРЭКЦЫЯ.

Кінотэатр „Першы“
З 30 КРАСАВІКА
НОВЫ МАСТАЦКІ ФІЛЬМ
„ПАЯДЫНАК“
СЦЭНАРЫЙ — БРАТОЎ ТУР і Л. ШЭЙНІНА
РЭЖЫСЕР — В. ЛЕГОШЫН
АПЕРАТАР — С. УРУСЕЎСКІ
КАМПАЗІТАР — К. КАРЧМАРОЎ
МАСТАКІ — П. ПАШКЕВІЧ, Р. СЛЕТАЎ.
У ГАЛОЎНЫХ РОЛЯХ ЗДЫМАЛІСЯ АРТЫСТЫ: А. ТУТЫШКІН, М. МАЛІШЭЎСКІ, С. ЛУК'ЯНАЎ, В. БЕЛАКУРАЎ, Н. БОРСКАЯ, Н. АЛІСАВА, К. НАСОНАЎ, А. ГРЫБАЎ, О. АБДУЛАЎ і другія.
ВЫТВОРЧАСЦЬ КІНОСТУДЫІ «СОЮЗДЕТФИЛЬМ» (1944 г.).

Адкрыт прыём падпіскі
НА ШТОМЕСЯЧНЫ ЛІТАРАТУРНА-МАСТАЦКІ ЧАСОПІС
„ПОЛЫМЯ“
Орган Саюза совецкіх пісьменнікаў Беларускай ССР
ПАДПІСНАЯ ЦАНА:
на 3 мес. — 30 руб.
на 12 мес. — 120 руб.

НА ГАЗЕТУ
„Літаратура і мастацтва“
Орган Саюза совецкіх пісьменнікаў Беларускай ССР
Выходзіць 3 разы ў месяц.
ПАДПІСНАЯ ЦАНА:
на 1 мес. — 1 р. 50 к.
» 3 мес. — 4 р. 50 к.
» 9 мес. — 13 р. 50 к.

ПАДПІСКА НА ГАЗЕТУ «ЛІТАРАТУРА І МАСТАЦТВА» ПРЫМАЕЦЦА З 1 МАЯ І НА ЧАСОПІС «ПОЛЫМЯ»—З 1 СТУДЗЕНЯ 1945 г. УСІМІ ГАРАДСКІМІ І РАЁННЫМІ АДДЗЕЛАМІ «САЮЗДРУК».
ДЫРЭКЦЫЯ «САЮЗДРУК»

Беларускі рэспубліканскі вучэбны камбінат
УПК ЦСУ Дзяржплана СССР
аб'яўляе набор на курсы бухгалтароў
ДЛЯ СІСТЭМЫ УІТЛК НКУС БССР
На курсы прымаюцца асобы, якія маюць адукацыю 9—10 класаў сярэдняй школы, або 7 класаў сярэдняй школы і гадовы стаж рахунковай работы. Курсанты забяспечваюцца стыпендыяй у размеры ад 250 руб. у месяц і вышэй у залежнасці ад паспяховасці, кватэрнымі ў размеры 75 рублёў у месяц і двухразовым харчаваннем.
Інтэрнатам курсанты не забяспечваюцца.
ЗАЯВЫ З ПРЫКЛАДАННЕМ ПАДРАБЯЗНАЙ АЎТАБІЯГРАФІІ І ДАКУМЕНТЫ АБ АДУКАЦЫІ НАКІРОЎВАЦЬ ПА АДРАСУ: г. Мінск, Асоавіяхімаўская, 23, Белвучкамбінату.
Пачатак заняткаў 5 мая г. г.
ДЫРЭКЦЫЯ.

ДЗЯРЖАЎНАЯ ПАЗЫКА ДРУГОЙ ПЯЦІГОДКІ

(выпуск 4-га года)
БЯСПРОЙГРЫШНЫ ВЫПУСК

ДАВЕДАЧНАЯ ТАБЛІЦА

35-га ТЫРАЖА ВЫЙГРЫШАЎ

Тыраж адбыўся 9 і 10 красавіка 1945 года ў гор. Маскве.

ВЫЙГРЫШЫ ВЫПАЛІ НА НАСТУПНЫЯ НУМАРЫ СЕРЫЙ І АБЛІГАЦЫЙ ВА УСІХ 200 РАЗРАДАХ БЯСПРОЙГРЫШНАГА ВЫПУСКУ ПАЗЫКІ

№№ серый	№№ аблігацый	Размер выйгрыша ў рублях	№№ серый	№№ аблігацый	Размер выйгрыша ў рублях	№№ серый	№№ аблігацый	Размер выйгрыша ў рублях	№№ серый	№№ аблігацый	Размер выйгрыша ў рублях
00089	26*)	1.000	04792	17*)	1.000	08919	1—50	200	15096	44*)	500
00181	1—50	200	04797	10*)	500	09016	1—50	200	15299	40*)	500
00220	1—50	150	04964	1—50	200	09131	1—50	150	15315	39*)	500
00482	1—50	150	05149	32*)	500	09164	46*)	500	15407	15*)	500
00715	35*)	500	05251	1—50	200	09194	47*)	500	15463	1—50	200
00908	36*)	500	05267	23*)	500	09279	43*)	500	15497	1—50	150
00959	23*)	500	05370	03*)	500	09332	03*)	500	15562	37*)	500
01209	18*)	500	05506	1—50	150	09348	01*)	500	15638	40*)	500
01213	15*)	500	05841	05*)	500	09542	44*)	500	15690	39*)	500
01237	13*)	500	05893	1—50	200	09569	1—50	150	15790	20*)	500
01281	1—50	150	05926	1—50	150	09791	1—50	200	15841	1—50	150
01558	1—50	200	05934	1—50	150	10010	1—50	150	15991	1—50	200
01696	1—50	150	06280	39*)	500	10044	28*)	500	16054	16*)	500
01706	01*)	500	06308	31*)	500	10109	11*)	500	16163	1—50	200
01850	15*)	500	06313	25*)	500	10279	1—50	150	16297	01*)	500
01911	11*)	500	06385	49*)	500	10322	25*)	500	16434	1—50	150
02006	1—50	200	06458	21*)	500	10449	50*)	500	16470	1—50	200
02066	1—50	150	06463	39*)	500	10889	13*)	500	16524	1—50	200
02077	07*)	500	06568	18*)	500	11130	1—50	150	16582	1—50	200
02207	1—50	150	06588	1—50	200	11139	1—50	200	16586	49*)	500
02256	1—50	150	06634	12*)	500	11206	1—50	150	16759	1—50	150
02620	1—50	200	06649	36*)	500	11440	1—50	150	16834	43*)	1.000
02649	1—50	150	06913	1—50	150	11557	1—50	200	16843	20*)	500
02661	28*)	1.000	06954	13*)	3.000	11636	43*)	500	17340	14*)	500
02901	02*)	500	07074	1—50	150	11671	1—50	130	17368	31*)	1.000
03052	34*)	500	07154	12*)	500	12121	24*)	500	17396	1—50	200
03067	38*)	500	07299	1—50	150	12412	1—50	200	17660	45*)	500
03095	24*)	500	07352	1—50	200	12415	1—50	200	17743	05*)	500
03379	50*)	500	07369	35*)	500	12633	18*)	500	17884	1—50	150
03456	12*)	500	07376	1—50	150	12655	13*)	500	18011	10*)	500
03534	1—50	150	07443	34*)	500	12882	14*)	500	18121	05*)	500
03557	32*)	500	07487	02*)	500	13206	01*)	500	18153	1—50	150
03649	18*)	500	07499	1—50	150	13370	26*)	500	18213	50*)	500
03776	1—50	200	07893	43*)	500	13483	1—50	150	18224	01*)	500
03962	27*)	500	08061	06*)	500	13578	1—50	150	18579	1—50	200
04058	28*)	500	08142	1—50	150	13819	45*)	500	18699	46*)	500
04130	47*)	500	08226	1—50	150	13989	06*)	500	18702	1—50	150
04144	32*)	500	08255	21*)	500	14195	1—50	200	18729	1—50	150
04164	1—50	200	08350	23*)	500	14200	1—50	150	19498	23*)	500
04315	1—50	200	08419	49*)	500	14654	1—50	150	19514	11*)	500
04414	1—50	200	08461	1—50	150	14661	15*)	500	19636	1—50	200
04579	1—50	150	08539	1—50	150	14719	01*)	500	19764	44*)	500
04592	25*)	500	08657	1—50	150	14775	09*)	500	19891	12*)	500
04635	08*)	500	08671	34*)	500	14852	33*)	500	19906	02*)	500
04786	27*)	500	08753	1—50	150	14949	44*)	500	19984	14*)	500

*) На астатнія 49 нумароў аблігацый гэтай серыі выпалі выйгрышы па 150 рублёў.

АТ28732 АДРАС РЭДАКЦЫІ: г. Мінск, вул. Пушкіна, 55, 3-ці паверх. Тэлефоны: Адказнага рэдактара—149, Адказнага сакратара—150.